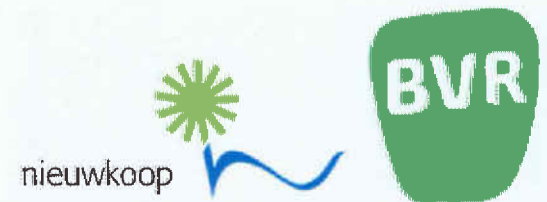

Nieuwkoop 2040

gemeentelijke structuurvisie

ondernemend
groen
duurzaam

Voorwoord burgemeester

Voor u ligt de toekomstvisie voor onze gemeente. Een heldere blik op de toekomst waaraan wij met inwoners, belangenorganisaties, raadsleden en ambtenaren de afgelopen anderhalf jaar hard gewerkt hebben. Deze visie geeft ons een handvat om plannen voor de toekomst van Nieuwkoop goed en vanuit een bepaalde gedachte uit te werken.

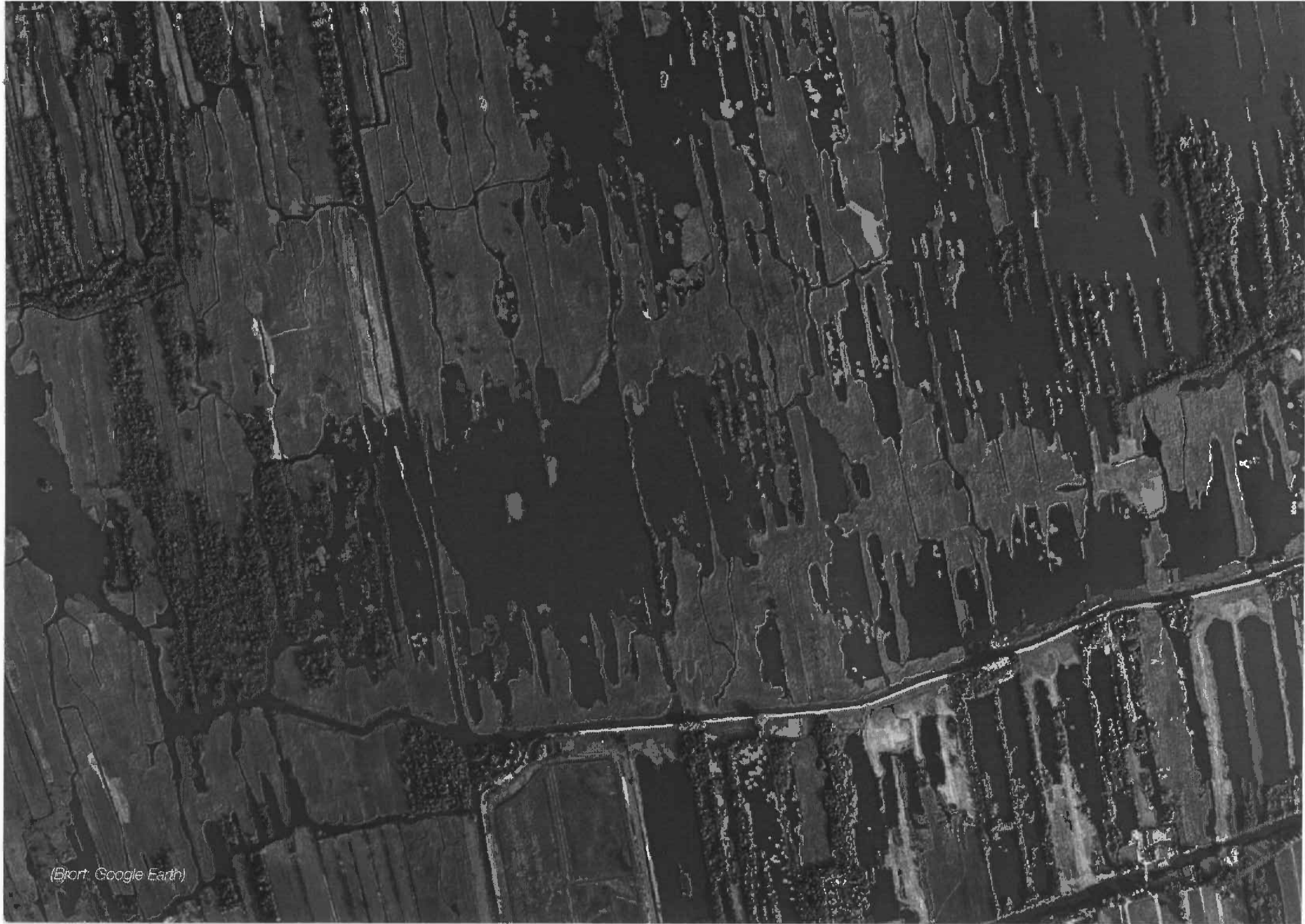
In de toekomst kijken is iets dat we niet zonder moeite doen, we zijn immers geen waarzeggers. Het is gemakkelijker om achteraf te zeggen wat we beter hadden moeten doen. Maar om mee te liften op de landelijke, provinciale en regionale trends is het belangrijk om ons niet alleen bezig te houden met het hier en nu, maar om verder te kijken. Op deze manier kunnen wij gemakkelijk inspelen op die trends. Bovendien onderscheiden wij ons zo als een groene, ondernemende en duurzame gemeente midden in de Randstad.

De structuurvisie is er voor u en door u. U hebt een bijdrage kunnen leveren aan de toekomst van uw omgeving door mee te denken, mee te tekenen en mee te praten. Dat maakt dat de visie een deel van onszelf is waardoor wij beter in staat zijn om samen plannen voor de toekomst te maken en uit te voeren. Alles binnen de kaders die de toekomstvisie beschrijft.

Dit document geeft een blik op de toekomst van Nieuwkoop die zowel inzichtelijk als overzichtelijk is. Het is de bedoeling dat de visie inzichtelijk blijft voor iedereen die ermee aan de slag gaat. Dus ook voor u. Wij zorgen ervoor dat u de mogelijkheid hebt om gemeentelijke beleidsplannen te toetsen aan deze visie. En u kunt ons helpen de visie bij te stellen waar en wanneer nodig.

Zo maken wij samen met u onze gemeente Nieuwkoop nog mooier dan het al is. Onze blik is gericht op de toekomst.

Frans Buijserd
burgemeester

(Bjort: Google Earth)

Inhoudsopgave

Inleiding – Waarom een structuurvisie?		9
1.	Toekomstbeeld Nieuwkoop 2040	15
Deel I Visie		21
2.	Waar staat Nieuwkoop nu?	21
2.1	In het hart van Holland	21
2.2	Bij het begin van de uitvoering van de 'Agenda voor de toekomst'	23
2.3	In de startblokken voor een bijdrage aan actuele (Europese) duurzaamheidsvraagstukken	25
3.	Waar liggen kansen voor Nieuwkoop?	27
3.1	Regionale dynamiek en visievorming	27
3.2	Kansen vanuit eigen kracht en identiteit	33
4.	Waar staat Nieuwkoop in 2040?	41
4.1	Deelgebied de Nieuwkoopse Plassen	41
4.2	Deelgebied de centrale droogmakerijen	45
4.3	Deelgebied het dynamische noordwesten	47
4.4	Kansen voor de kernen	51

Deel II Op weg naar 2040 55

5.	Doelen voor 2040	55
5.1	Bereikbaarheid voor auto, fiets en over water	55
5.2	Toekomst voor agrarische sector, kassen, natuur en landschap	57
5.3	Robuust en duurzaam watersysteem	61
5.4	Ontwikkeling recreatie en toerisme	63
5.5	Bouwen voor de toekomst	65

Deel III Ontwikkelingsstrategie 69

6.	Hoe verder?	69
6.1	Inhoud en proces	69
6.2	Kosten en kostendragers	73

Bijlagen 75

1	Proces van totstandkoming	75
2	Organisatie	76
3	Toelichting op de plan m.e.r. procedure	79
4	Resultaten van de plan m.e.r	81

Leeswijzer

Deze structuurvisie bestaat uit drie delen. Zij worden voorafgegaan door een Toekomstbeeld Nieuwkoop 2040. Wie zich snel een beeld wil vormen van de visie op de toekomst van Nieuwkoop en wat dit betekent, leest dit Toekomstbeeld Nieuwkoop 2040 en hoofdstuk 5 over hoe de gemeente dit denkt te realiseren. Wie vooral geïnteresseerd is in de toekomst van zijn directe woonomgeving leest het Toekomstbeeld Nieuwkoop 2040 en bladert dan door naar een van de drie deelgebieden in hoofdstuk 4. Wie de hele visie leest, komt de volgende hoofdstukken tegen.

Deel 1 (Visie) beschrijft de visie met een typering van de gemeente Nieuwkoop van vandaag, met het definiëren van toekomst kansen en een beschrijving van hoe de gemeente er in 2040 uit zal zien. Dit gebeurt aan de hand van drie logische deelgebieden. Vervolgens wordt in deel 2 (Op weg naar 2040) ingegaan op de wijze waarop de gemeente deze visie wil realiseren. In hoofdstuk 5 worden daarom de doelen en ingrepen beschreven voor de verschillende sectoren. Deel 3 (Ontwikkelingsstrategie) gaat over de weg naar 2040, wie daarbij betrokken zijn en hoe de voornemens kunnen worden bekostigd. In de bijlagen is onder andere informatie te vinden over het proces van totstandkoming en de relatie met de milieueffectrapportage (plan m.e.r., het uiteindelijke milieueffectrapport wordt als plan MER geschreven).

Inleiding

Waarom een structuurvisie?

De gemeente Nieuwkoop zet met het maken van een structuurvisie een belangrijke stap richting de toekomst, want Nieuwkoop geeft hierin aan welke ambities zij heeft en hoe die gewenste situatie kan worden bereikt. Of, zoals de nieuwe Wet ruimtelijke ordening dat zegt: “De kern van een structuurvisie is het formuleren van beleidsdoelen van de vaststellende overheid zelf en het inzicht geven hoe die beleidsdoelen door die overheid zullen worden geëffectueerd.” (VROM, 2007). Vanaf juli 2008 wordt deze nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) ingevoerd. Het is een kader voor meer ontwikkelingsgericht ruimtelijk beleid. Daar zijn structuurvisies bij nodig waarin het gemeentelijk of provinciaal belang helder staat beschreven. De structuurvisie Nieuwkoop 2040 voldoet aan de eisen die de nieuwe Wet ruimtelijke ordening stelt. De structuurvisie schetst een wenselijke toekomst tot het jaar 2040 (de zogenaamde planhorizon zoals die ook wordt gehanteerd in de visievorming rond de Randstad) en helpt zo om een heldere koers te bepalen.

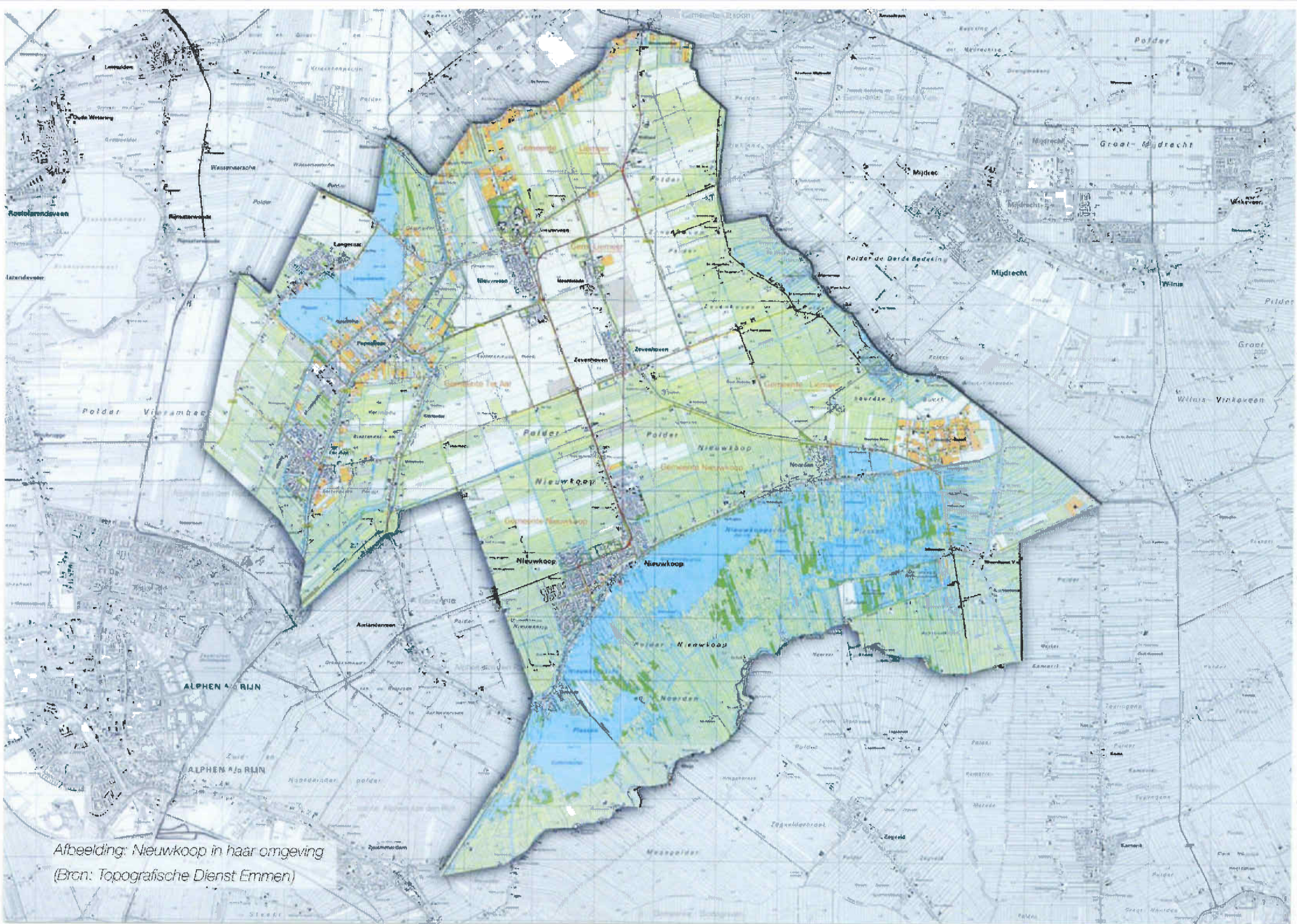
De gemeente Nieuwkoop ziet zich in de nabije toekomst gesteld voor een aantal ruimtelijke opgaven. De droogmakerij is nu een prachtig open landschap. Hoe houden we dat mooi en voorkomen we verrommeling? Welke ruimte heeft een vitale glastuinbouw nodig? Hoe gaan we om met wateroverlast of droogte als het klimaat verandert? Wat betekent natuurontwikkeling voor Nieuwkoop? Zo maar een paar vragen die de gemeente raken en ruimtelijke consequenties hebben.

Daarnaast staat Nieuwkoop niet op zichzelf. De gemeente maakt deel uit van de Rijnstreek, is een belangrijk onderdeel van het Groene Hart en ligt te midden van de Randstaddynamiek. In de toekomst zijn antwoorden nodig op de ruimtedruk die van buiten komt, maar kan Nieuwkoop ook een rol spelen bij het realiseren van regionale doelen. Met de provincie als partner kan bijvoorbeeld worden gewerkt aan de Groene Ruggengraat/ Natte As door het Groene Hart.

Deze structuurvisie is gemaakt met de volgende uitgangspunten:

- Schets een Toekomstbeeld Nieuwkoop 2040 voor de lange termijn (2040) en werk een realiseringstrategie uit in tussenstappen.
- Denk integraal. Ga niet alleen uit van ontwikkeling op het gebied van woningbouw of infrastructuur, maar neem het complete veelkleurige palet mee van werkgelegenheid tot water, natuur en bijvoorbeeld recreatie. Zorg er bovendien voor dat voorgestelde ontwikkelingen altijd verschillende thema's tegelijkertijd bedienen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan water(berging) en woningbouw, recreatie en werkgelegenheid.
- Ga uit van aanwezige gebiedskwaliteiten. Bescherm en versterk wat Nieuwkoop bijzonder maakt en houd rekening met landschap en cultuurhistorie wanneer er iets nieuws wordt ontwikkeld (lagenbenadering).
- Ontwikkel een gevarieerde gemeente met daarbinnen verschillende accenten in verschillende deelgebieden.
- Werk aan een duurzame gemeente. Dit betekent dat de visie robuust is en ook in de toekomst ruimte laat voor verschillende ontwikkelingsrichtingen en wensen van mensen. Duurzaam betekent ook dat er ruimte is voor economische ontwikkeling met oog voor het milieu en mogelijkheden van alternatieve energie.
- Ontwikkel de toekomst van Nieuwkoop in aansluiting op en gezamenlijk met de omgeving (buurgemeentes, regio, provincie). Kijk 'van binnen naar buiten' en 'van buiten naar binnen'.

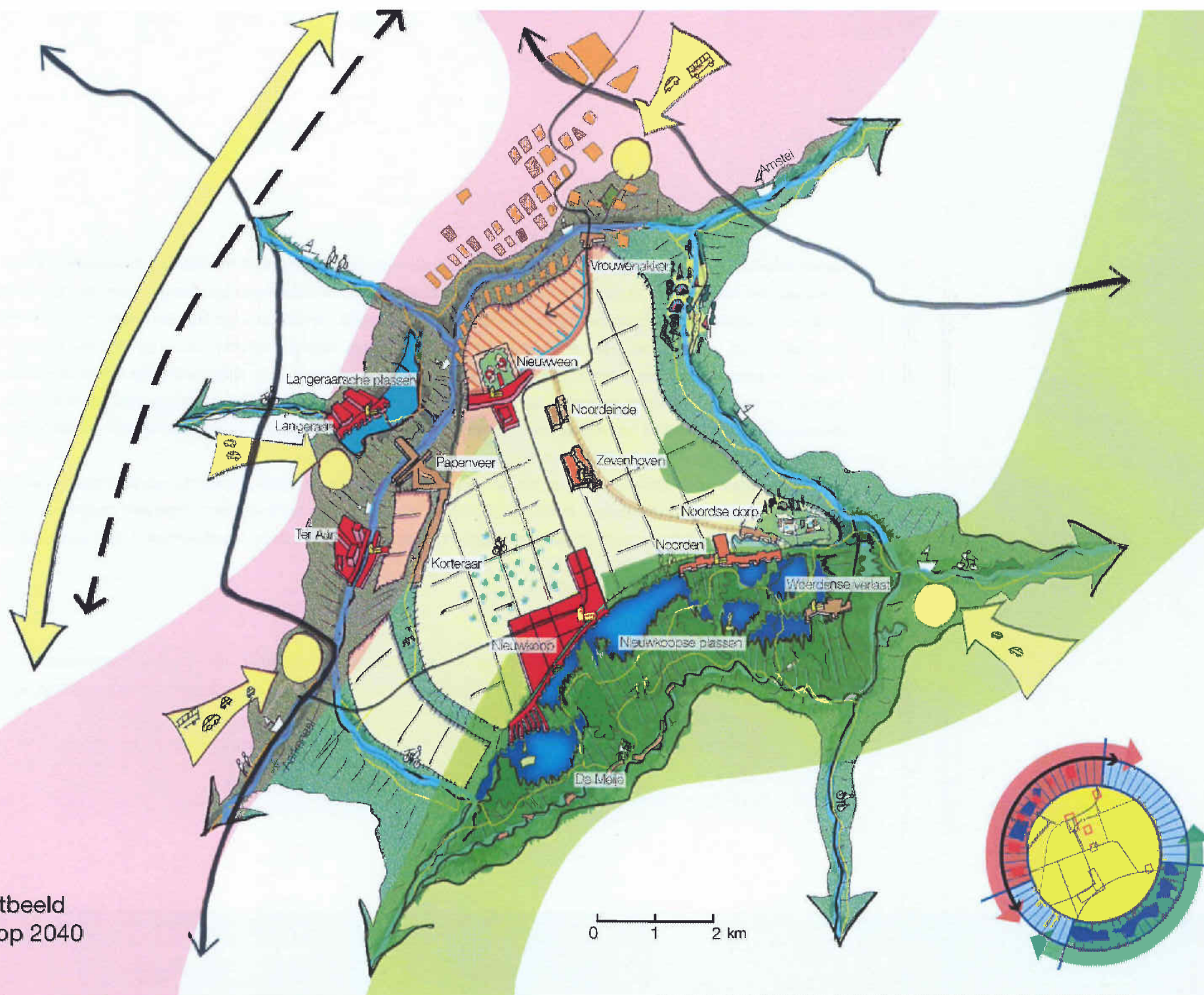
Abbeelding: Nieuwkoop in haar omgeving
(Bron: Topografische Dienst Emmen)

De structuurvisie geeft richting aan het gesprek met andere overheden, maar is minstens zo belangrijk voor de inwoners van Nieuwkoop. In de toekomst worden op basis van de structuurvisie keuzes gemaakt die doorwerken naar ander gemeentebestuur en het bestemmingsplan. De inwoners van Nieuwkoop kunnen daarom via het formele inspraakproces hun mening geven over de structuurvisie. Dat kan tegelijk met een reactie op de bijbehorende milieueffectrapportage. Hierin worden de milieu effecten van de structuurvisie onderzocht. De uitkomst van deze plan m.e.r. kan nog gevolgen hebben voor de inhoud van deze structuurvisie. Zo wordt speciaal gekeken naar de omgevingseffecten van het voorgestelde glastuinbouw concentratiegebied en de effecten van recreatie op de Nieuwkoopse Plassen (zie bijlagen 3 en 4).

Behalve een formele inspraakreactie op de definitieve structuurvisie hecht de gemeente aan de inbreng van haar inwoners bij het maken van beleid. In de aanloop naar deze structuurvisie is daarom uitgebreid gesproken met inwoners, het bedrijfsleven, belangenorganisaties en andere overheden. Deze structuurvisie is een weerslag van dat proces.

- *Nadenken over de verre toekomst biedt ruimte om over zaken te praten die voor de korte termijn onbespreekbaar lijken.*
- *Nadenken over de verre toekomst zet de nabije toekomst in een ander perspectief, de keuzes voor de korte termijn kunnen scherper worden neergezet.*
- *Nadenken over de verre toekomst moet partijen zekerheid en perspectief bieden en een kader bieden voor de investeringsagenda.*
- *Nadenken over de verre toekomst moet uitdagen tot ambitie.*

Toekomstbeeld
Nieuwkoop 2040

Toekomstbeeld Nieuwkoop 2040: ondernemend, groen en duurzaam

Legenda:

- hooggelegen veenland
- diepgelegen droogmakerij
- aaneengesloten bebouwing A kern
- aaneengesloten bebouwing B kern
- aaneengesloten bebouwing C kern
- regionale weg
- lokale weg
- fiets, wandel en waterrecreatie
- entrees van gemeente en transferia
- glastuinbouw
- zoekgebied glastuinbouw
- zoekgebied waterberging
- dynamische stedelijke zone
- levendige groenblauwe zone
- Rijn Meerlijn
- regionaal verkeer buiten gemeente
- dijk
- water

Om de ruimtelijke ontwikkeling van Nieuwkoop op een goede manier te sturen heeft de gemeente een richtpunt aan de horizon nodig, een Toekomstbeeld Nieuwkoop 2040. Zo'n toekomstbeeld schetst het Nieuwkoop dat we graag willen bereiken, zodat de gemeente de komende jaren heldere keuzes kan maken en gericht kan investeren en de doelen samen met anderen kan waarmaken. Hieronder staat het Toekomstbeeld Nieuwkoop 2040 beschreven en verbeeld. In de hoofdstukken die daarna volgen, wordt ingegaan op de achterliggende trends en wordt het Toekomstbeeld Nieuwkoop 2040 uitgewerkt.

Nieuwkoop 2040: Een groene, dynamische en op duurzaamheid gerichte gemeenschap met sterke contrasten tussen de kernen, het agrarisch landschap en het natuurgebied. Nieuwkoop is in 2040 een duurzame gemeente die op zijn eigen manier sterk bijdraagt aan een mooi en vitaal Groene Hart. Daarbij richt de gemeente zich op kansrijke thema's voor de toekomst: rust, groen en ruimte voor de stedeling, duurzaamheid en het uitbouwen van het netwerk van de Hollandse Plassen.

In 2040 is gemeente Nieuwkoop een belangrijke schakel in de verschillende regionale netwerken zoals de keten van natuur- en recreatiegebieden door het Groene Hart. Nieuwkoop benut haar goede ligging nabij Aalsmeer en Schiphol met de bijbehorende werkgelegenheid voor een bijdrage aan een sterke greenport die draait om bloemen en planten. Nieuwkoop ziet daarbij kansen voor een hoogwaardige openbaar-vervoerverbinding (een RijnMeerlijn) tussen Alphen aan de Rijn en Schiphol. Nieuwkoop ziet de Oude Rijnzone als de plek voor grootschalige bovenregionale bedrijventerreinen.

In 2040 hebben de 13 kernen van de gemeente elk hun eigen karakter, afhankelijk van hun omvang en ligging. De gemeente is dynamisch en ondernemend: er is werkgelegenheid op velerlei terrein met een versterking van zorg, recreatie, toerisme en streekeigen producten. Nieuwkoop is in 2040 minstens zo mooi als nu.

Het landschap heeft in 2040 ten opzichte van de steden alleen maar aan kracht gewonnen en ruimtelijke structuren zijn meer benadrukt. De kernen liggen als eilandjes in een zee van ruimte. De dijken en het hooggelegen veen fungeren als de balkons met hier en daar een fantastisch uitzicht op het duurzame landbouwgebied of de plassen. De contrasten tussen bijvoorbeeld de open diepgelegen droogmakerijen en de dubbele waterstructuur rondom Nieuwkoop zijn door een zorgvuldig landschapsbeheer versterkt. Het landschap is via recreatieve routes en een paar goedgekozen transferia goed te beleven. Het is geen museum geworden. Er is ruimte gegeven aan vitaliteit en ontwikkeling, en daarmee is de ruimtelijke kwaliteit van plassen, dijken, veen en polders juist versterkt. Genieten van rust en ruimte is hier mogelijk met bijvoorbeeld streekeigen slowfood, wellness, poldersport, kunst en buitenrecreatie.

De ontwikkeling van een duurzaam groenblauw hart van de Randstad vraagt nieuwe kennis en kunde. Trends als klimaatverandering, vergrijzing of een veranderende landbouw zullen innovaties noodzakelijk maken. Om die te testen op hun bruikbaarheid zijn ook proeftuinen nodig. Nieuwkoop is in 2040 een dergelijke proeftuin. Hier wordt nieuwe kennis over duurzame landbouw, natuur, water en landschapsbeheer en nieuwe vormen van energiegebruik in de praktijk getest. De gemeente profileert zich graag met zo'n 'Groene Hart Academie'.

De polders van Nieuwkoop laten nog het echte boerenbedrijf zien. Wel in eigentijdse vorm: met behalve voedselproductie ook mogelijkheden voor bijvoorbeeld zorg, sport, landschapsbeheer, praktijkonderwijs. Glastuinbouw speelt een belangrijke rol in het Nieuwkoop van 2040. Bij de Amstelzone in het noordwesten van de gemeente is een duurzaam en modern glastuinbouwgebied gerealiseerd. Hier wordt gebruik gemaakt van warmte-koudeopslag en kan opgewekte energie worden gebruikt voor andere functies zoals een wellnesscentrum. Oude verspreid staande kassen zijn opgeruimd.

In 2040 zijn de Hollandse Plassen in het Groene Hart op de kaart gezet als dé achtertuin voor de noordelijke Randstad met een belangrijke betekenis voor natuur- en waterrecreatie. De Hollandse Plassen zijn een recreatief en natuurlijk waternetwerk van plassen, vaarten en kanalen. Elke plas heeft daarin zijn eigen karakter. De Nieuwkoopse Plassen voegen aan dat palet van Hollandse Plassen specifiek iets toe op het gebied van natuur en extensieve recreatie. Men komt in Nieuwkoop voor rust en ruimte en om te genieten van het water. De gemeente Nieuwkoop biedt zijn circa 27.000 inwoners in 2040 nog steeds een heerlijk rustige leefomgeving op relatief korte afstand van de grotere steden. De sterke sociale structuur is de basis voor een opmerkelijk voorzieningenniveau. Daarin werken de 13 kernen goed samen. De verschillende dorpen hebben in 2040 nog steeds een eigen karakter. De kleinere kernen profiteren van de voorzieningen van de grotere kernen. Zo worden lusten en lasten gedeeld en is er een vitale dorpenstructuur. Met het oog op de vergrijzing wordt extra geïnvesteerd in de combinatie wonen – zorg. In de grotere kernen vinden we woonzorgzones. De bereikbaarheid binnen de gemeente, ook per openbaar vervoer, is goed en het verkeerssysteem is duurzaam veilig. Het drukker regionale verkeer wordt zoveel mogelijk om de gemeente heen geleid. Een verbrede N207 draagt daaraan bij.

Nieuwkoop heeft in 2040 een aantal woningen bijgebouwd, in de eerste plaats bestemd voor de natuurlijke aanwas van de eigen gemeente met aanbod voor starters op de huizenmarkt en ouderen. Bij nieuwbouw is eerst bestaande verouderde bebouwing geherstructureerd. Nieuwe woongebieden zijn aangelegd met oog voor bereikbaarheid en met voldoende groen en water. De plannen richten zich in dat geval op een hoogwaardige afronding van de dorpsgrenzen. Wonen aan het water is in 2040 een echte Nieuwkoopse kwaliteit.

Deel I

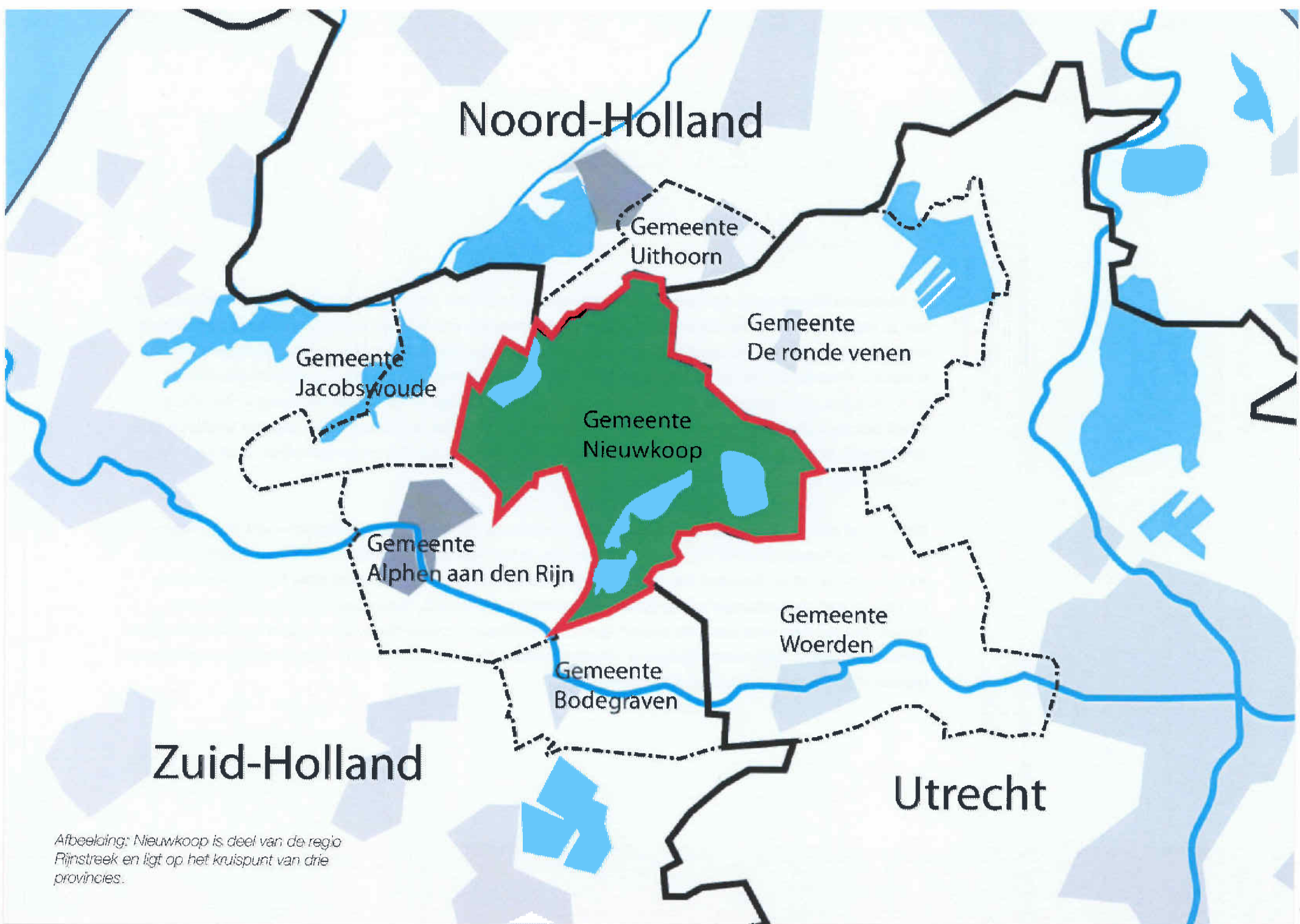
Visie

2. Waar staat Nieuwkoop nu?

2.1 In het hart van Holland

De gemeente Nieuwkoop is een groene gemeente met echte Groene Hart kwaliteiten. Nieuwkoop maakt deel uit van de regio Rijnstreek in het Groene Hart en ligt op het kruispunt van drie provincies. Dit is tevens de overgang van het droogmakerijenlandschap naar het veenweidelandschap. Bovendien ligt Nieuwkoop te midden van de Hollandse Plassen. Binnen de gemeentegrenzen liggen de Nieuwkoopse Plassen en Langeraarsche plassen en op niet al te grote afstand de Reeuwijkse plassen, de Kagerplassen en de Westeinderplassen. Nieuwkoop maakt ook deel uit van het Nationale Landschap Groene Hart en bevat een droogmakerij waar de landbouw goed functioneert. Al met al een groenblauwe oase in het hart van Holland met het grillige gevormde landschap dat zo mooi is te zien vanuit het vliegtuig.

Dicht bij het rustige Nieuwkoop ontwikkelt zich de dynamische Randstad. Aan de zuidzijde raakt de gemeente aan de Oude Rijnzone met de N11 en de Rijnbouwelijn. In het westen ligt de Westflank van de Randstad met de A4 zone (Werkstad) en Schiphol. Ten noorden ontwikkelt zich de Amsterdam Metropolitan Area. In het oosten ligt Utrecht met de infrabundel van de A2 en het Amsterdam Rijnkanaal. Nieuwkoop ligt in het oog van deze orkaan. De stedelijke druk vanuit de omgeving en ontwikkelingen in de landbouwsector, de natuurontwikkeling en klimaatverandering zullen voor Nieuwkoop van grote invloed zijn tussen nu en 2040. Om de huidige kwaliteiten te behouden is beperkte en gerichte ontwikkeling nodig.

Noord-Holland

Gemeente
Uithoorn

Gemeente
De Ronde Venen

Gemeente
Jacobsvoude

Gemeente
Nieuwkoop

Gemeente
Alphen aan den Rijn

Gemeente
Woerden

Gemeente
Bodegraven

Zuid-Holland

Utrecht

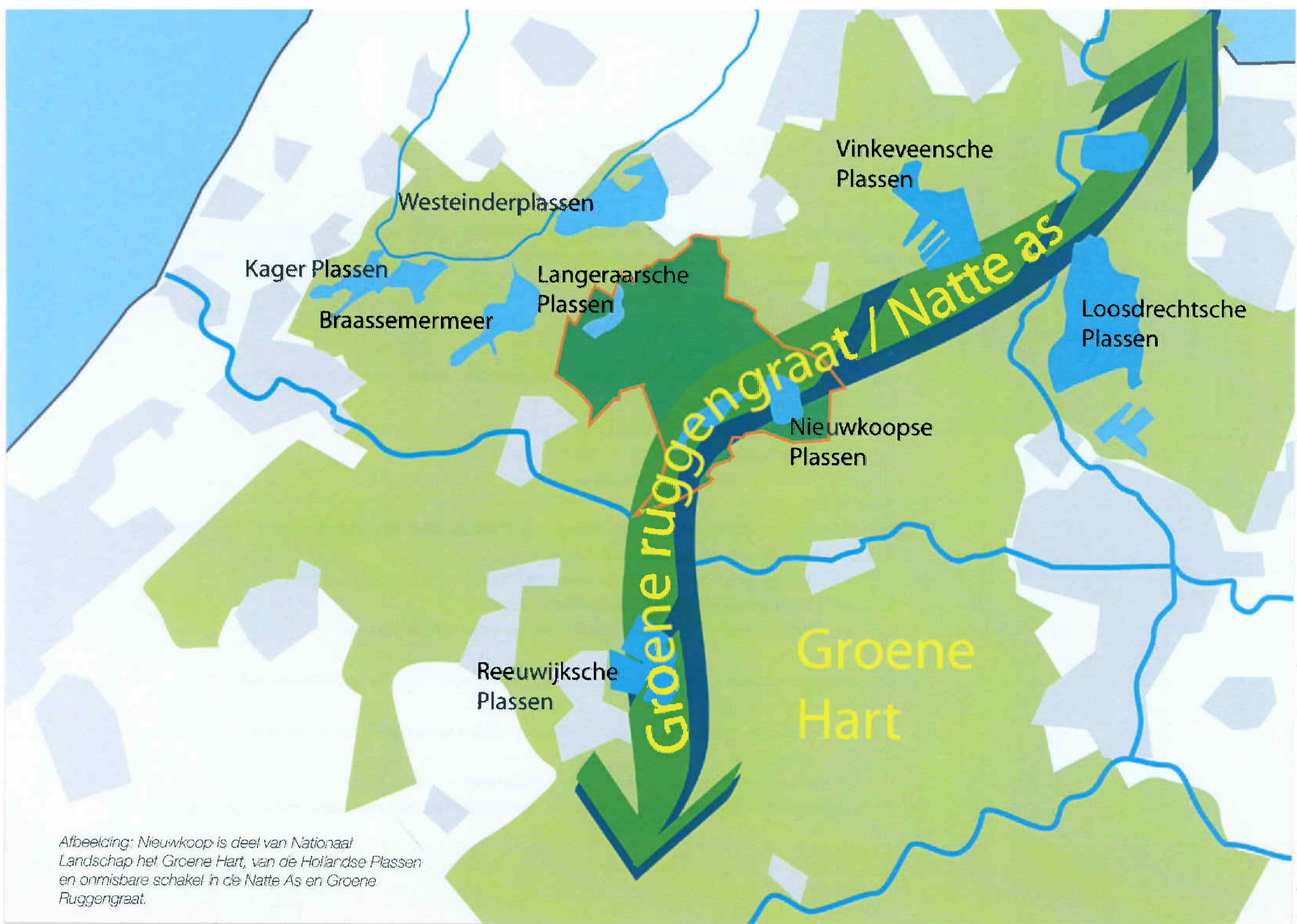
*Afbeelding: Nieuwkoop is deel van de regio
Rijnstreek en ligt op het kruispunt van drie
provincies.*

2.2 Bij het begin van de uitvoering van de 'Agenda voor de toekomst'

De voormalige gemeenten Liemeer, Nieuwkoop en Ter Aar hebben in 2005 gezamenlijk een 'Agenda voor de toekomst' opgesteld waarin zij de belangrijkste speerpunten voor de toekomst van de nieuwe gemeente Nieuwkoop benoemen:

- Ontwikkelen van natuur- en landschap met kwaliteit
- Sociale samenhang en leefbaarheid in de kernen, in samenhang met een creatief en realistisch voorzieningenbeleid;
 - Behouden van sterke sociale verbanden
 - Creëren van evenwichtige bevolkingsopbouw
 - Op peil houden voorzieningenniveau
- Economische vernieuwing en gerichte ontwikkeling en uitbreiding van bedrijventerreinen en werkgelegenheid in de recreatie- en groensector (inclusief agrarische sector);
 - Versterken vitaliteit van het buitengebied (innovatief, schoon, ambachtelijk)
 - Revitaliseren traditionele economische sectoren
 - Verbeteren van de bereikbaarheid in de kernen en ontsluitingswegen
- Gericht woningbouwbeleid dat een evenwichtige bevolkingsopbouw stimuleert en het draagvlak voor voorzieningen ondersteunt;
 - Benutten mogelijkheden voor woningbouw binnen planologisch kader (inbreiding en gerichte uitbreiding)
 - Bouwen voor de doelgroepen starters en senioren

De structuurvisie geeft invulling aan deze Agenda voor de toekomst en biedt een kader voor verdere realisatie.

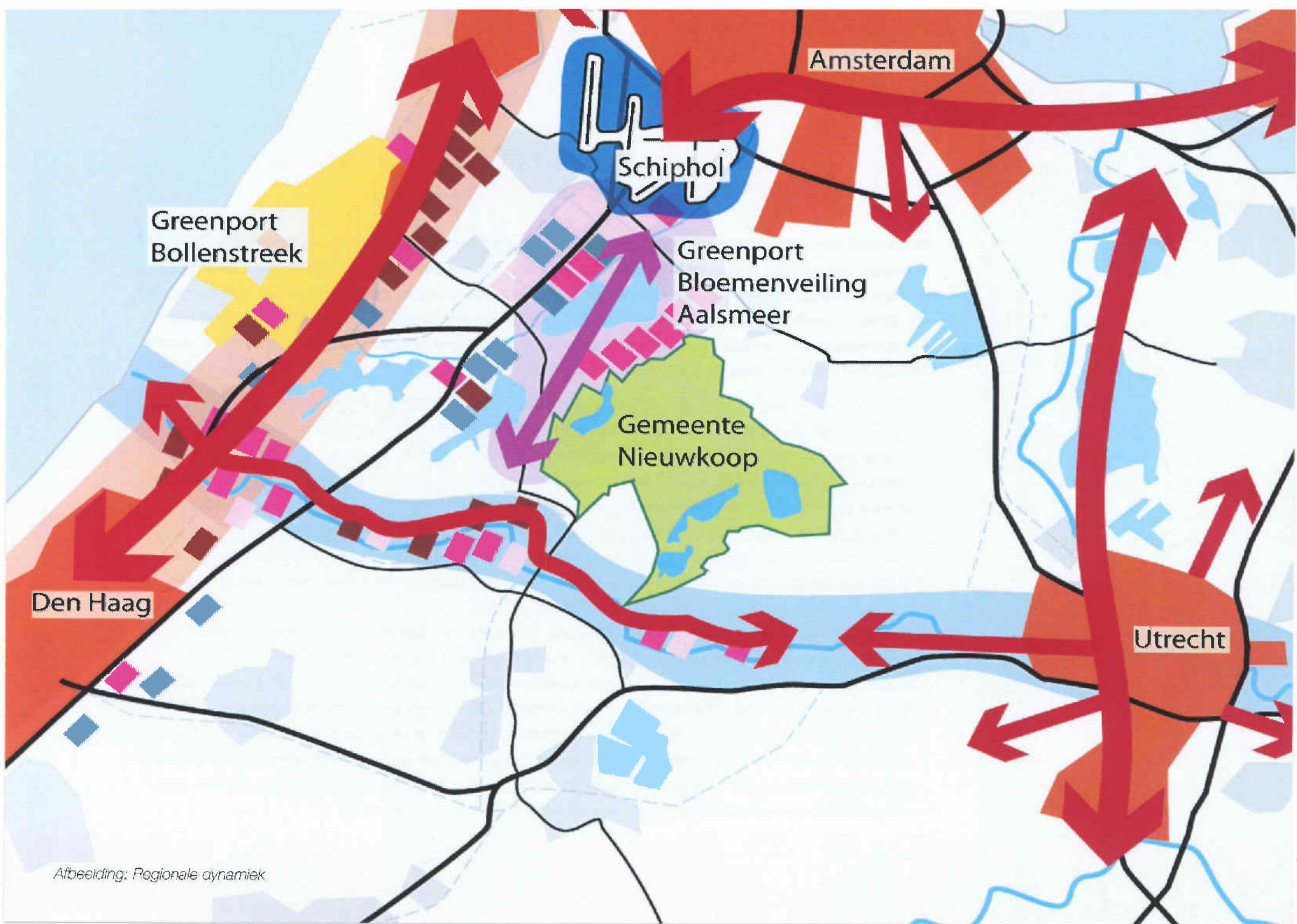

Afbeelding: Nieuwkoop is deel van Nationaal Landschap het Groene Hart, van de Hollandse Plassen en onmisbare schakel in de Natte As en Groene Ruggengraat.

2.3 In de startblokken voor een bijdrage aan actuele (Europese) duurzaamheidsvraagstukken

Nieuwkoop voelt zich mede verantwoordelijk voor de uitvoering van de Europese duurzaamheidsagenda. Zo zal de gemeente een bijdrage moeten leveren aan de bescherming van natuurwaarden en waterkwaliteit en het zoeken naar energiebesparing. Het gaat hier ook over omgaan met bodemdaling of invulling geven aan het Groene Hart dat de status heeft van nationaal landschap. Daarbij kan aangesloten worden op lopende trajecten zoals de Kaderrichtlijn Water, het Nationaal Bestuursakkoord water, versterking Nationale Landschappen, de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur, de Natte As en Natura 2000.

- Opgaven vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). De NBW opgave betreft het op orde brengen van de berging bij extreme neerslag. Dat kan door uit te gaan van de reeks vasthouden, bergen, afvoeren. De KRW doelstelling is gericht op het verbeteren van de ecologische toestand van het water.
- Bijdragen aan de (Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) en de Natte As. De ecologische hoofdstructuur is er op gericht om natuurgebieden in heel Nederland beter met elkaar te verbinden. Dat komt de dieren en planten ten goede en wordt des te belangrijker bij klimaatverandering. De provinciale ecologische hoofdstructuur is een uitwerking en verfijning op regionaal niveau. De Natte As (ook wel Groene Ruggengraat genoemd) is een belangrijk rijksproject om de grote wateren in Nederland, tussen Zeeland en het IJsselmeer, beter te verbinden voor natuur en recreatie. Het precieze tracé van deze waterverbinding staat nog niet vast, maar de Nieuwkoopse Plassen liggen wel op een logische plek in de route.
- Natura 2000. De Europese richtlijn Natura 2000 heeft tot doel kwetsbare natuurgebieden in stand te houden. Het gebied van de Nieuwkoopse Plassen en De Haack zal worden opgenomen in de Europese lijst van Natura 2000 gebieden. Wanneer gebieden worden aangewezen als Natura 2000 gebied moeten ze zo goed mogelijk aansluiten bij het nationale beleid van de ecologische hoofdstructuur (EHS) en moet de bestaande kwaliteit en omvang worden gehandhaafd en waar nodig verbeterd. De instandhoudingsdoelstellingen moeten wel haalbaar en betaalbaar zijn, uitgaande van bestaande beheerbudgetten. Dit alles wordt beschreven in een beheerplan dat binnen drie jaar na aanwijzen gereed moet zijn. Het beheerplan beschrijft de doelen voor het gebied, welke maatregelen nodig zijn om die te bereiken en hoe de gewenste kwaliteit gemeten zal worden. Ten slotte is het beheerplan de basis voor vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

Afbeelding: Regionale dynamiek

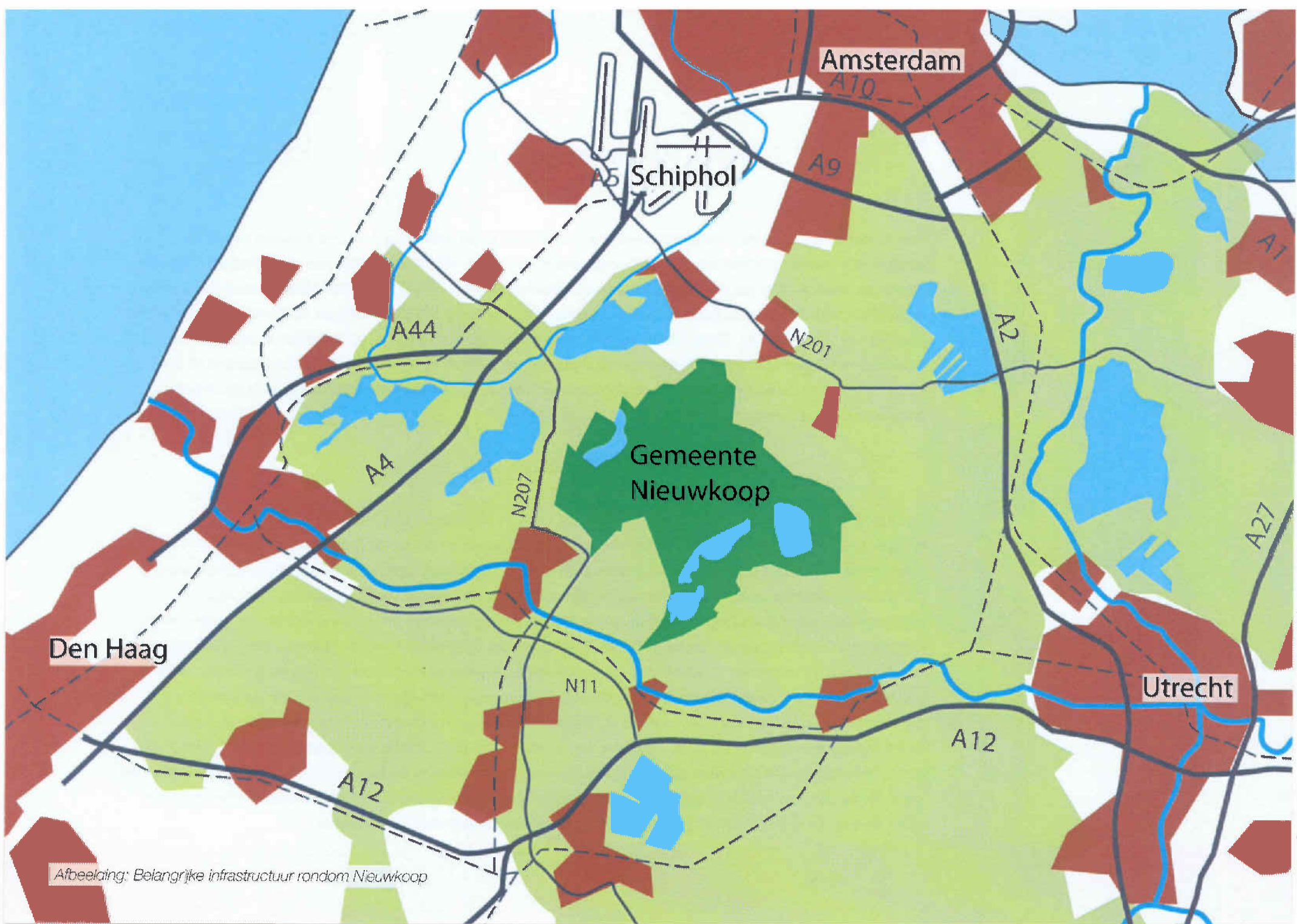
3. Waar liggen kansen voor Nieuwkoop?

Als richtpunt voor de lange termijn toekomst van Nieuwkoop is gekozen voor 2040, momenteel de verste horizon voor plannend Nederland. Dit sluit bijvoorbeeld aan op de VROM discussie over de toekomst van de Randstad, die ook 2040 als planhorizon neemt. Het Sociaal Cultureel Planbureau, het Milieu Natuur Planbureau en het Ruimtelijk Planbureau hebben toekomstscenario's ontwikkeld om grip te krijgen op de onzekere toekomst (Welvaart en leefomgeving, 2006). Uit de verschillende scenario's komt een aantal duidelijke overeenkomstige, algemene richtingen naar voren. In de kadertekst staat meer over de algemene trends voor Nederland in 2040. In het vervolg van de hoofdtekst wordt de aandacht gevestigd op de regionale ontwikkelingen in de directe omgeving van Nieuwkoop.

3.1 Regionale dynamiek en visievorming

Een aantal regionale ontwikkelingen is voor de toekomst van Nieuwkoop van belang:

In regionaal verband zijn visies ontwikkeld voor de Oude Rijnzone en de Aar en Amstelzone. De Aar en Amstelzone krijgt een betere ruimtelijke structuur en oude glastuinbouw wordt gesaneerd of getransformeerd. De Oude Rijnzone wordt met N11 en RijnGouwelijn een belangrijke drager voor verstedelijking en regionale bedrijvigheid. Plaatsen als Leiden, Alphen aan de Rijn en Bodegraven worden verbonden door de oude rivier en door nieuwe verbindinglijnen als de N11 of de RijnGouwelijn – een snelle lightrailverbinding tussen Gouda en de kust. Mogelijk komt daar in de toekomst nog een lightrail bij tussen Alphen aan de Rijn en Schiphol. Zulke infrastructuur maakt stedelijke intensivering mogelijk. De provincie Zuid-Holland heeft er voor gekozen om in de Oude Rijnzone het grootste deel van de woningbouwopgave voor de regio op te vangen. Ook de regionale bedrijventerreinen liggen in de Oude Rijnzone. Zo kan de rest van het Groene Hart open blijven. Het belang van de Oude Rijnzone voor Nieuwkoop is vooral dat Alphen aan de Rijn een nog belangrijker regionale centrumfunctie krijgt. En Alphen aan de Rijn is de belangrijkste partner uit de Oude Rijnzone voor Nieuwkoop. Andersom biedt deze zone nu en in de toekomst voorzieningen en werkgelegenheid voor de gemeente.

Afbeelding: Belangrijke infrastructuur rondom Nieuwkoop

Met de intensivering van de Oude Rijnzone wordt ook de koppeling met Schiphol belangrijker. De luchthaven stelt beperkingen, maar is ook een belangrijke motor voor regionale ontwikkeling. Steeds meer mensen ontdekken dat de Rijnstreek dichterbij Schiphol ligt dan andere delen van de Zuidvleugel van de Randstad. Het is daarmee een aantrekkelijk woongebied met veel werkgelegenheid binnen bereik. Nieuwkoop ligt zelfs op zichtafstand van een van de grootste luchthavens van Europa. Dat brengt, zeker in de toekomst, dynamiek met zich mee. De regionale wegverbindingen N207 en N201 zullen bijvoorbeeld aan belang winnen. Tegelijk ligt een groot deel van de gemeente binnen de 20ke geluidscontour. In deze zone mag maximaal 10 % van de bevolking ernstige geluidhinder ondervinden van de vliegtuigen. De groei van het vliegverkeer kan zorgen voor meer geluidhinder, maar er zijn ook ontwikkelingen naar bijvoorbeeld stillere vliegtuigen, andere aanvlieghoogtes of uitplaatsing van zwaar vrachtverkeer naar andere luchthavens. Veranderingen in het gebruik van Schiphol hebben zo altijd hun weerslag op Nieuwkoop. Vanuit de gemeente is aangegeven dat de mainportontwikkeling hand in hand moet gaan met leefbaarheid van de regio. De hinder mag niet toenemen. Vliegroutes zouden bijvoorbeeld veel meer langs en niet over de kernen moeten liggen.

Vlak ten noorden van de gemeente Nieuwkoop ligt de greenport van Aalsmeer. Dit veilingcomplex en het bijbehorende glastuinbouwgebied is één van de belangrijke economische centra van de Randstad. Rondom de veiling clusteren duurzame glastuinbouwgebieden samen. Samen vormen ze de greenport, het centrum van de wereldbloemenhandel. In de toekomst is deze greenport onder andere gericht op goede bereikbaarheid en duurzame productiemethodes. Clustering van bedrijven voorkomt onnodige transportbewegingen en biedt concurrentievoordelen. Net als voor de Bollenstreek zijn voor Nieuwkoop de ontwikkelingen van de greenport van wezenlijk belang. Er is nogal wat glastuinbouw binnen de gemeentegrenzen. De ontwikkeling van de greenport (andere gewassen, zuiniger kassen, grotere vraag naar bloemen) zal ook in Nieuwkoop zorgen voor verandering in productiewijze, logistiek en energiegebruik.

Behalve deze ruimtelijke dynamiek rondom de gemeente Nieuwkoop zijn er ook belangrijke visies in de maak bij de verschillende overheden.

- In het kader van de verbetering van de concurrentiepositie van de Randstad komt er een lange termijnvisie voor de Randstad: Randstad 2040. Behalve bereikbaarheid en ruimte voor internationale vestigingsmilieus wordt het belang van groen en water in de woonomgeving daarin benadrukt. Het Rijksproject Natte As is een onderdeel van deze visie.
- Het Groene Hart heeft een paar echte iconen. Bijzondere gebieden waar wordt samengewerkt om de kwaliteit van het landschap met landbouw en natuur en de woonwensen op een voorbeeldige manier te integreren. De Venen is zo'n project.
- De drie provincies Zuid-Holland, Utrecht en Noord Holland werken samen aan een interprovinciale visie op een toekomstbestendig Groene Hart in relatie met de Randstad: Voorloper Groene Hart.

Deze visies zijn van belang voor de positie van Nieuwkoop. De structuurvisie anticipeert hier zoveel mogelijk op door op een ondernemende manier in te zetten op duurzaamheid, natuur en water.

Algemene trends

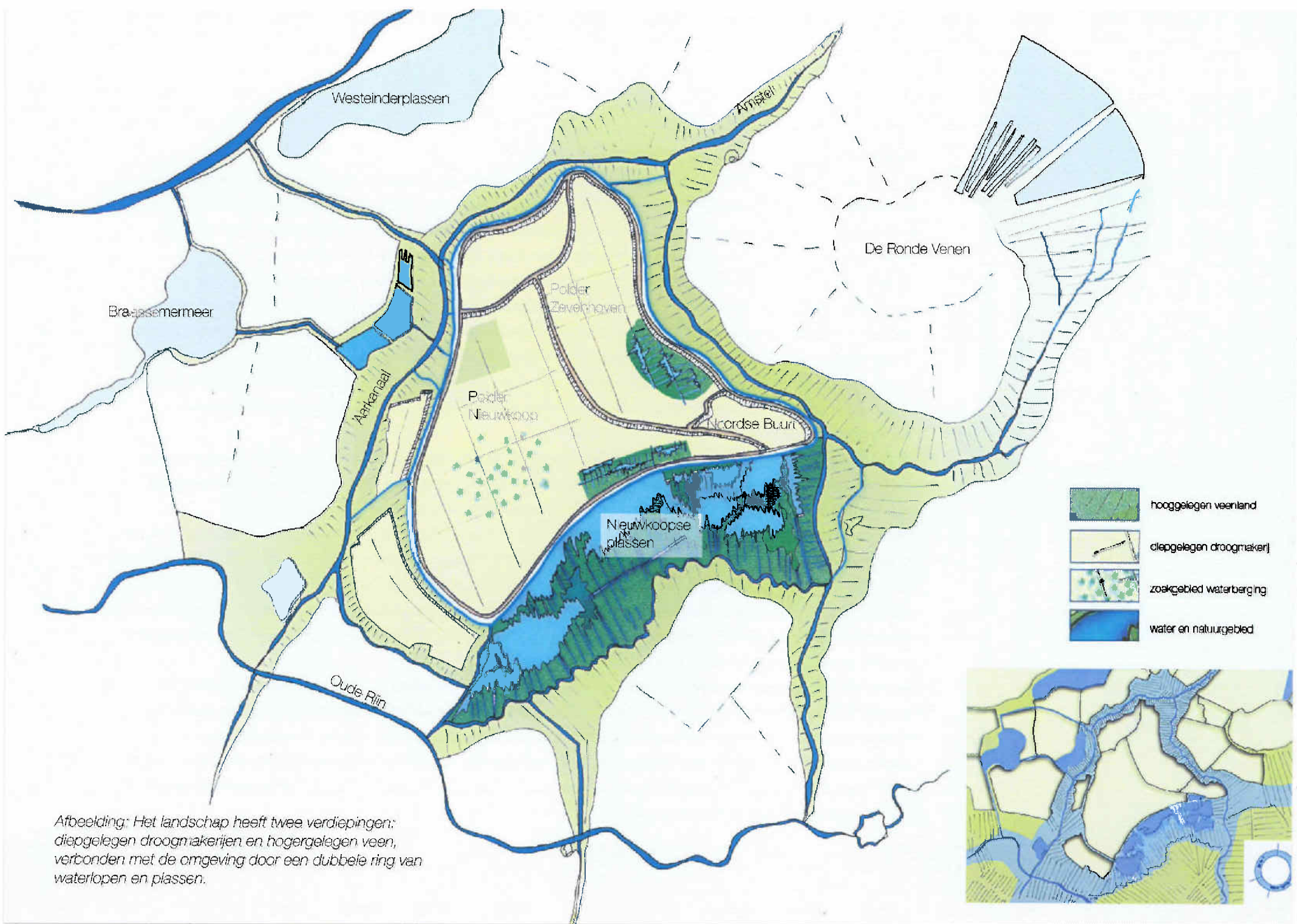
Na 2020 lijkt de druk op de ruimte te verminderen als gevolg van een afnemende bevolkingsgroei. In de meeste scenario's dalen het arbeidsaanbod en de werkgelegenheid na 2020. Immigratie wordt een steeds belangrijkere factor voor de ruimteclaims en ook de mobiliteit (personen en vracht) blijft op korte termijn nog flink groeien. Daarna vlakkt de groei af. Als gevolg daarvan zou ook de congestie op de weg kunnen afnemen, maar de bereikbaarheid van de grote steden blijft een punt van zorg.

Dit beeld met een trendbreuk rond 2020 zien we ook voor bedrijventerreinen. Eerst is de vraag nog groot, maar al snel zijn grootschalige uitbreidingslocaties minder nodig. Herstructurering van bedrijventerreinen, maar ook van binnenstedelijke woonlocaties wordt een belangrijke opgave voor de toekomst. In de landbouw verandert er ook iets. Tot 2040, becijferen de planbureaus, zal circa 10-15% van het landbouwareaal van functie veranderen. Schaalvergroting en liberalisering zetten door met minder, maar grotere bedrijven als resultaat. In de glastuinbouw leiden innovatieve concepten voor energiegebruik en duurzaamheid tot een hoogwaardige productie. Een groot deel van het landelijk gebied zal steeds meer worden gebruikt en bezocht door stedelingen. Agrarische nevenactiviteiten en recreatie zijn belangrijker inkomstenbronnen.

Na de wederopbouwtijd lag het accent op de kwantitatieve productie van woningen en bedrijventerreinen. Rond de eeuwwisseling is er een omslag gekomen: ruimtelijke opgaven worden steeds meer als een kwaliteitsvraag opgevat. De vraag naar een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving wordt groter. Het huidige debat over de verrommeling van Nederland is hiervoor illustratief.

Nederland wordt nog steeds welvarender en ondanks afvlakking van de bevolkingsgroei en hier en daar zelfs een bevolkingskrimp, zal de woningvraag tot 2020 zeker nog toenemen. Individualisering leidt tot veel meer eenpersoonshuishoudens (verdunning) en mensen willen graag ruimer wonen. Na 2020 is de ontwikkeling van de woningmarkt afhankelijk van de mate van immigratie. Groei zal vooral nog in de Randstad voorkomen, maar het valt te verwachten dat de woningmarkt tussen 2020 en 2040 stabieliseert. De vergrijzing neemt geleidelijk toe met een piek rond het jaar 2035. Dat vraagt in de toekomst meer zorg-op-maat en betekent een verschuiving in behoeften op het gebied van voorzieningen, recreatie en mobiliteit.

Door klimaatverandering worden extremere weersomstandigheden verwacht. Dat betekent dat Nederland vaker zal worden geconfronteerd met natte periodes, maar ook met tijden van droogte. De kansen van wateroverlast en overstromingen nemen toe. De waterkwaliteit kan door warmere zomers verslechteren. Bovendien kan door de zeespiegelstijging de watervoorziening van het Groene Hart onder druk komen te staan. Klimaatverandering heeft bovendien gevolgen voor de biodiversiteit. De leefgebieden van soorten zullen in noord-zuidrichting verschuiven en de soorten zullen moeten meebewegen als dat kan. Hiervoor zijn onder andere de Ecologische Hoofdstructuur en Natte As bedoeld.

Afbeelding: Het landschap heeft twee verdiepingen: diepgelegen droogmakerijen en hogergelegen veen, verbonden met de omgeving door een dubbele ring van waterlopen en plassen.

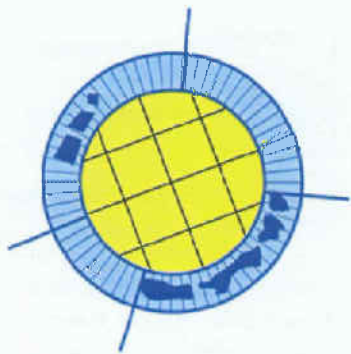
3.2 Kansen vanuit eigen kracht en identiteit

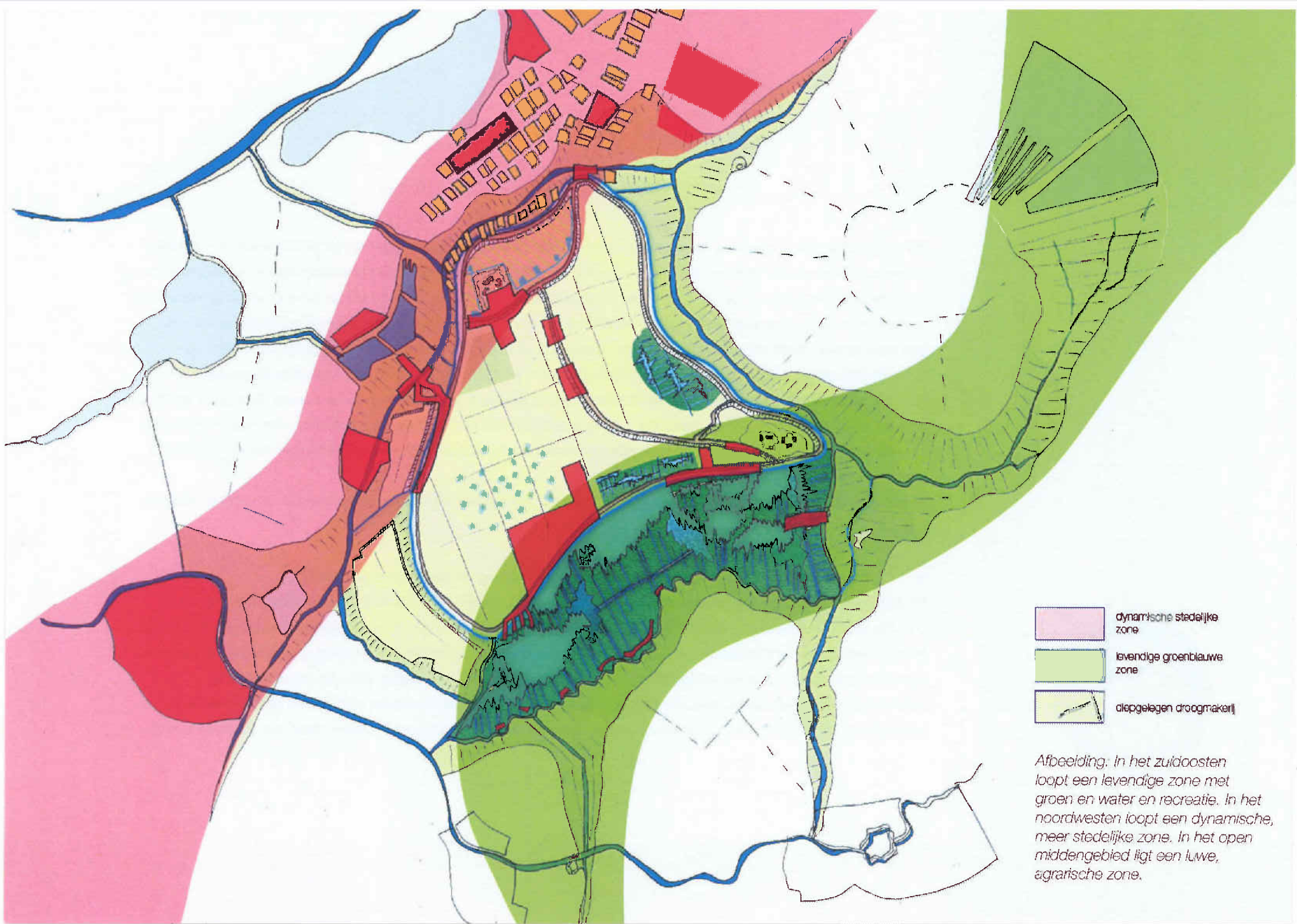
Uit de gezamenlijk opgestelde Agenda van de toekomst Liemeer, Nieuwkoop, Ter Aar (2005) komt een duidelijk wensbeeld naar voren: 'dorpen met pit in een groene oase'. Een evenwichtige bevolkingsopbouw, leefbaarheid en ontwikkeling met behoud van de ruimtelijke kwaliteit worden belangrijk gevonden. De prille gemeente Nieuwkoop is sterk in sociale cohesie en het voorzieningenniveau voor haar inwoners is goed. Zorg in de breedste zin is een belangrijke karaktertrek van Nieuwkoop. Landgoed Ursula bij Nieuwveen is een typisch voorbeeld van bovenregionaal specialistisch zorgaanbod in de gemeente. Op dit gebied is er veel kennis in de gemeente. Ruimte, rust, natuur en landschap en ondernemerschap tekenen de kracht van de gemeente. Dat zijn meteen ook de toekomstkansen voor Nieuwkoop. De ligging in het hart van de Randstad, de behoefte aan rust en ruimte bij stedelingen, de mogelijkheden voor recreatie en toerisme zijn kansen voor een duurzame en tegelijk levendige gemeente in 2040.

Vanuit de eigen karakteristieken van de gemeente volgt vrij logisch een ruimtelijke structuur, die als het ware de kapstok van de structuurvisie vormt.

a. Landschap in twee verdiepingen: dubbele waterring en diepe droogmakerij

De ruimtelijke structuur van Nieuwkoop is herkenbaar en tamelijk uniek in Nederland. Rondom een van de diepste droogmakerijen van west-Nederland ligt een soort dubbele ring van hooggelegen waterlopen. Daarmee is het eigenlijk een landschap in twee verdiepingen met mooie vergezichten. De waterlopen worden geflankeerd met veen dat nooit is afgeveend (zogeheten bovenland) en dijken met daarop vaak de oude kernen en ontsluitingswegen van de dorpen. De dubbele waterring van Nieuwkoop wordt verrijkt met de Nieuwkoopse en Langeraarsche plassen. Deze structuur is verbonden met de waterlopen en het bovenland van buurgemeenten.

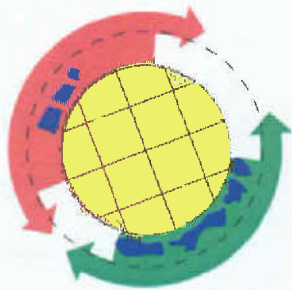
Afbeelding: In het zuidoosten loopt een levendige zone met groen en water en recreatie. In het noordwesten loopt een dynamische, meer stedelijke zone. In het open middengebied ligt een luwe, agrarische zone.

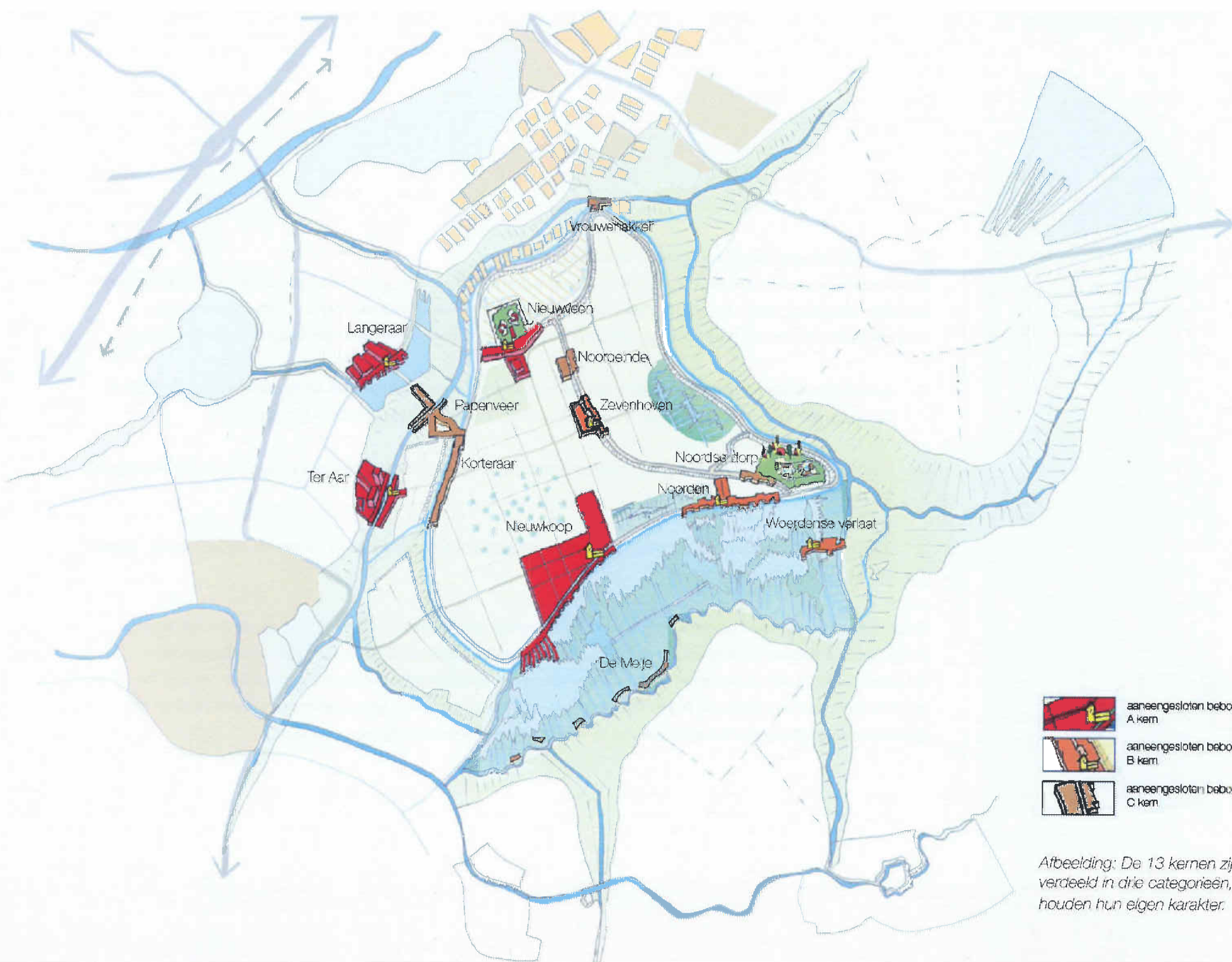
b. Vanzelfsprekende zonerings in drie deelgebieden

Binnen de regionale dynamiek kan Nieuwkoop haar eigen toekomst vormgeven en een positieve bijdrage leveren aan haar omgeving. Door de lagenbenadering te volgen wordt Nieuwkoop een logisch onderdeel van haar omgeving. Vanuit haar ontstaansgeschiedenis en regionale positie ontstaat een vanzelfsprekende driedeling:

1. Levendige, meer ecologische zone in het zuidoosten, gekoppeld aan de Nieuwkoopse Plassen, de EHS en de Natte As/ Groene Ruggengraat en gericht op natuurontwikkeling en extensieve recreatie.
2. Luwe, meer agrarische zone gekoppeld aan de droogmakerij in het middengebied, gericht op verbreding van de landbouw.
3. Dynamische, meer stedelijke zone, gekoppeld aan de hoofdinfrastructuur in het noord, noordwesten, gericht op economische ontwikkeling.

Door te kiezen voor drie deelgebieden met elk een duidelijk profiel speelt Nieuwkoop in op de actuele wens en behoefte om meer contrasten aan te brengen in de relatie tussen stad en land en ruimte te bieden aan de Randstedeling om te recreëren en te genieten van de lucht, ruimte en ontspanning. Voor Nieuwkoop zelf biedt deze driedeling de mogelijkheid om sturing te geven aan gewenste en ongewenste ontwikkelingen, de karakteristieke identiteiten te behouden en te versterken en verrommeling tegen te gaan.

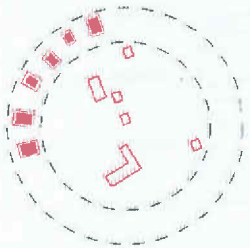
Abbeelding: De 13 kernen zijn verdeeld in drie categorieën, maar houden hun eigen karakter.

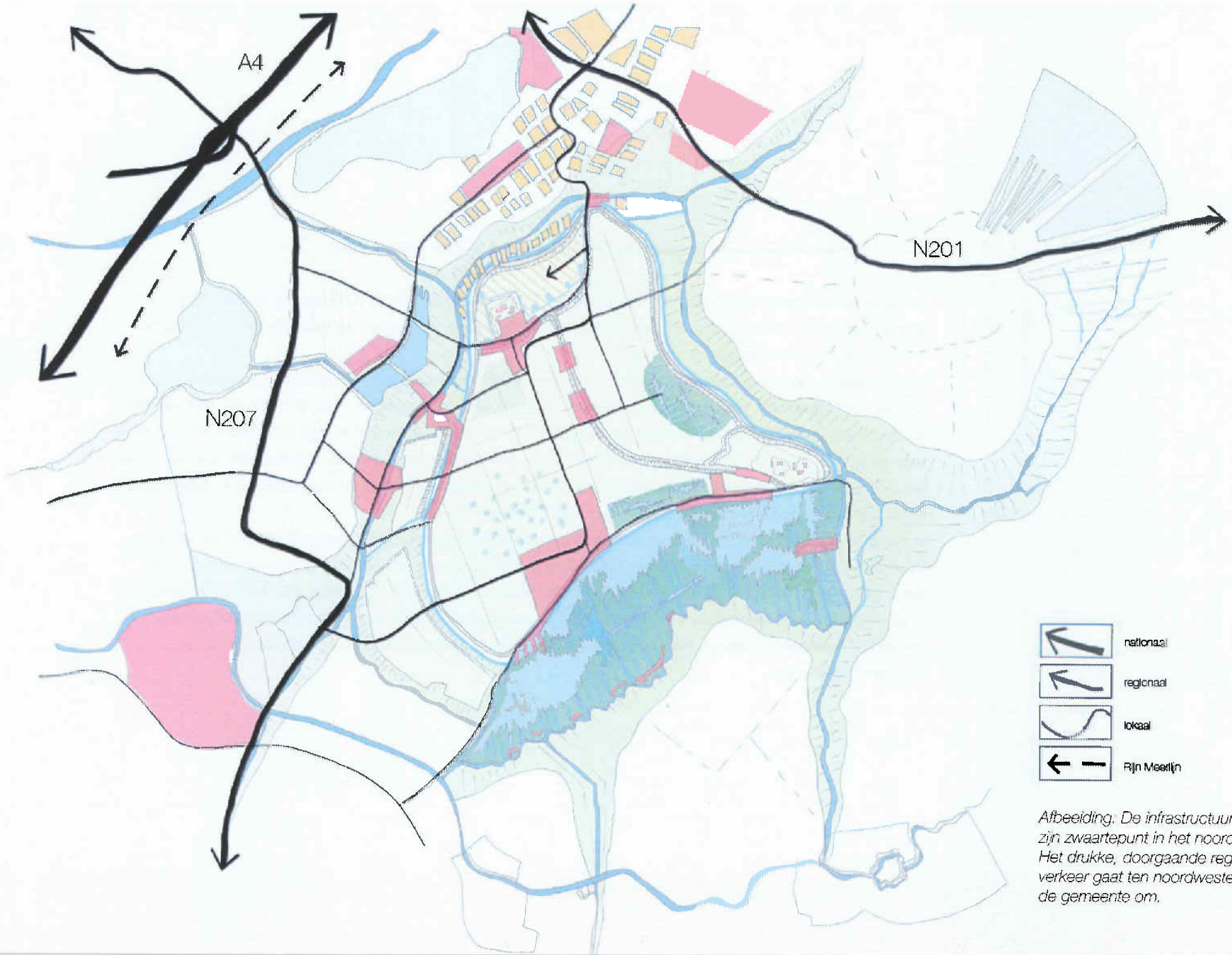
c. Kernen en gemeenschappen met eigen identiteit in drie categorieën

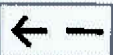
De kleurrijke 13 kernen zijn pijlers van de gemeente. Ze worden gekenmerkt door actieve en betrokken gemeenschappen. Kleinschalig en divers richten ze zich in de toekomst meer en meer op wonen, toerisme, innovatieve schone bedrijvigheid en zorg.

Het is duidelijk dat er verschillen zijn tussen deze gemeenschappen. Ze hebben ieder een eigen identiteit. De dorpen van Nieuwkoop verschillen bijvoorbeeld in omvang van het aantal inwoners, in mate van voorzieningen en type werkgelegenheid of in het soort landschap waarin ze liggen. De inwoners zijn doorgaans trots op de kern waar zij wonen. Door de verschillende identiteiten is er voor nieuwe inwoners van de gemeente ook wat te kiezen: woongemeenschappen waar reuring de overhand heeft, woongemeenschappen die rust hoog in het vaandel hebben staan, dorpen met een dorpskarakter of een landelijk karakter.

In deze visie is ervoor gekozen om de verschillende gemeenschappen in drie categorieën (ABC) te verdelen. De indeling is te gebruiken om gewenste ontwikkelingen te schetsen richting 2040 en een kader te bieden om ongewenste ontwikkelingen tegen te houden. Dit staat beschreven in hoofdstuk 4.4. De ABC indeling is gebaseerd op een samenspel van verschillende gegevens zoals ligging in een van de drie deelgebieden, inwonertal, bestaande plannen voor de toekomst, huidig voorzieningenpeil, beleving en openbaarvervoervoorzieningen.

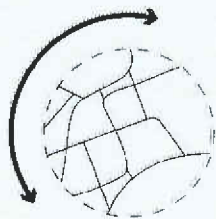

- nationaal
- regionaal
- lokaal
- Rijn Meerlijn

Afbeelding: De infrastructuur heeft zijn zwaartepunt in het noordwesten. Het drukke, doorgaande regionale verkeer gaat ten noordwesten buiten de gemeente om.

De driedeling is geen waardeoordeel maar is een manier om nu en voor de toekomst helder te kunnen aangeven waar de gemeente bijvoorbeeld investeert in voorzieningen, welke initiatieven worden aangemoedigd, of waar werkgelegenheid zich concentreert. De indeling van de kernen in A, B en C kernen heeft consequenties voor het voorzieningenniveau. In de A kernen Nieuwkoop, ter Aar, Nieuwveen en Langeraar bevinden zich de meeste voorzieningen waarvan de andere kernen gebruik zullen gaan maken. De B kernen Zevenhoven en Noorden hebben voldoende draagvlak voor eigen voorzieningen. De C kernen Vrouwenakker, Korteraar, Papenveer, Noordeinde, Noordse Dorp, Woerdense Verlaat en De Meije zijn voor hun voorzieningenniveau afhankelijk van de A en B kernen of van dorpen buiten de gemeente.

Woonkern type A (Nieuwkoop, Ter Aar, Nieuwveen, Langeraar)

De A kernen zijn de grotere dorpen van de gemeente. Ze beschikken over een breed voorzieningenaanbod met winkels, recreatieve attracties en sportaccommodaties als een zwembad of golfbaan, scholen, zorgvoorzieningen en openbaar vervoer.

Woonkern type B (Zevenhoven, Noorden)

De B kernen zijn de middelgrote dorpen met een beperkt aanbod aan voorzieningen. Zo zijn hier een paar winkels, een school en bijvoorbeeld een huisarts.

Woonkern type C (Vrouwenakker, Korteraar, Papenveer, Noordeinde, Noordse Dorp, Woerdense Verlaat, De Meije)

De C kernen zijn de kleine dorpen. Ze hebben weinig of geen voorzieningen en zijn hiervoor dus grotendeels aangewezen op de B en A kernen.

4. Waar staat Nieuwkoop in 2040?

Inhoudelijk zijn de hoofdlijnen en kansen voor de toekomst geschetst in het Toekomstbeeld Nieuwkoop 2040 en in het voorgaande hoofdstuk. De kern daarvan is:

Nieuwkoop is in 2040 een groene, ondernemende en op duurzaamheid gerichte gemeenschap met sterke contrasten tussen de kernen, het agrarisch landschap en het natuurgebied. Drie pijlers geven de richting aan:

- a. Landschap in twee verdiepingen: dubbele waterring en diepe droogmakerij
- b. Vanzelfsprekende zonering in drie deelgebieden
- c. 13 Kernen en gemeenschappen met eigen identiteit in drie categorieën

Per deelgebied wordt hieronder beschreven waar Nieuwkoop in 2040 staat.

4.1 Deelgebied De Nieuwkoopse Plassen

Het deelgebied Nieuwkoopse plassen van de gemeente kenmerkt zich door de aanwezigheid van (water-)natuur, recreatie, wonen aan het water. Wonen en werken in dit gedeelte van de gemeente zijn verknoot aan recreatie en toerisme (wandelen, fietsen, vissen, kanoën). De natuur en de recreatieve en toeristische voorzieningen zullen een trekpleister zijn voor de eigen bevolking, maar ook voor die van ver daarbuiten. Voorwaarde is dat het gebruik de natuur niet verstoort en het gebied voor de recreatie passend ontsloten wordt en er voldoende parkeergelegenheid is.

De Nieuwkoopse Plassen zijn in 2040 een natuurgebied van formaat waar ook sommige passende vormen van extensieve recreatie plaatsvinden. Hier kun je de Natte As door Nederland van heel dichtbij meemaken. De dorpen Nieuwkoop en Noorden hebben zich helemaal gericht op 'groenblauwe' thema's. Van hieruit kun je kennismaken

met het oude landschap zoals de 'meesters van het licht' uit de Haagsche School dat schilderden. En tegelijk zijn deze dorpen de uitvalsbasis voor allerlei vormen van eigentijdse natuur-en waterrecreatie (met trekkers als het ambacht van rietsnijden).

Nieuwkoop en Noorden liggen op de grens van de hier beschreven gebied en het centrale middengebied van de droogmakerijen. Omdat ze letterlijk tegen de Nieuwkoopse Plassen aanliggen worden deze dorpen gerekend tot dit deelgebied net als Noordsedorp, Woerdense Verlaat en De Meije. Het dorp Nieuwkoop heeft daarin zijn positie uitgebouwd als centrum van watergebonden en natuurgerichte recreatie. Recreatievormen die geluidsoverlast veroorzaken worden geweerd op de Nieuwkoopse Plassen.

In dit deelgebied zal een zonering kunnen ontstaan waarbij het gebied rond het dorp Nieuwkoop intensievere vormen van recreatie en toerisme verwerkt. Een kansrijk thema om het dorp meer te profileren is kunst. Bijvoorbeeld met een kunstroute of exposities. Het gebied rond Noorden en Woerdense Verlaat leent zich voor extensieve vormen van recreatie en toerisme (bijvoorbeeld hengelsport). Naar het noordoosten toe (ten noorden van Noordse Dorp) zal met name ruimte zijn voor intensievere vormen van verblijfsrecreatie. Dankzij het verplaatsen van de glastuinbouw wordt de Noordsebuurt omgevormd tot een mooi natuurgebiedje. De bedrijfswoningen kunnen blijven staan in het nieuwe groen.

Naast de Nieuwkoopse Plassen zelf zijn de Meije graslanden van grote waarde. De afstemming en samenwerking met de provincie Utrecht in het kader van het Venenproject en de Meije graslanden is belangrijk. Hier zal ook het beheerplan Nieuwkoopse Plassen, dat binnen enige jaren opgesteld wordt, een rol spelen.

De omslag naar meer toerisme en recreatie en naar natuurontwikkeling en verbreding van de agrarische sector biedt kansen voor nieuwe vormen van werkgelegenheid. Het bestaande bedrijfsterrein aan de noordzijde van het dorp Nieuwkoop zal na de geplande uitbreiding richting 2040 innoveren. Dit wil zeggen dat bedrijven op dit terrein hoogwaardiger worden en steeds beter passen bij het profiel van dit deelgebied.

4.2 Deelgebied de centrale droogmakerijen

Het middengebied van de gemeente bestaat uit een aantal droogmakerijen. Met name de openheid, weidsheid en uitgestrektheid van het gebied worden alom geprezen en zijn benoemd als belangrijke kwaliteit om te behouden. In de randen, tegen de hoger gelegen waterring aan, is ruimte voor ontwikkeling van bijvoorbeeld natuur of water. Het middendeel van de centrale droogmakerijen wordt landschappelijk open gehouden.

In de Nieuwkoopse droogmakerijen zijn in 2040 nog steeds agrarische functies te vinden deels akkerbouw en veeteelt, deels nieuwe economische functies van het platteland. Er zijn in 2040 minder, maar wel grotere vitale veehouderijbedrijven (mits ze de openheid niet schaden) en een duurzaam glastuinbouwgebied. De landbouwfunctie draagt bij aan de openheid en ruimtelijke kwaliteit van het middengebied.

Het waterpeil in de watergangen van de polders is in 2040 niet lager dan in 2008. Klimaatverandering vraagt ruimte voor waterberging. In de polder ten noorden van Nieuwkoop zal op zeer korte termijn waterberging moeten worden gerealiseerd. Hieraan wordt in het watergebiedsplan van de waterbeheerder concreet invulling gegeven. Mogelijkheden om de wateropgave in dit gebied te koppelen aan toerisme, recreatie en aan behoud en versterking van het landschap (natuurontwikkeling of wonen aan het water) moeten onderzocht worden. Toerisme en recreatie worden verder ontwikkeld, binnen de randvoorwaarden van openheid van het landschap en duurzame ontwikkeling.

Er is in 2040 een praktijkschool voor het groene hart – een Groene Hart Academie – in een van de kernen. Hier leren studenten hoe een duurzaam agrarisch bedrijf werkt en hoe landschapsbeheer en bijvoorbeeld recreatie concreet bijdragen aan het Groene Hart. En er is nog meer streekeigen onderwijs zoals een ambachtelijke smederij. Ook verbrede landbouw met zorgboerderijen, poldersport en productie en verkoop van streekeigen producten zijn de richtpunten voor 2040.

4.3 Deelgebied het dynamische noordwesten

Het noordwestelijke deelgebied is onderdeel van de Aar en Amstelzone met daarin de kernen Ter Aar, Langeraar, Korteraar, Papenveer en Vrouwenakker. Nieuwveen ligt op de overgang van dit deelgebied en het middeengebied, maar wordt gerekend tot het dynamische noordwesten. Het noordwestelijk deel van de gemeente zal zich in de planperiode verder ontwikkelen als het gedeelte van de gemeente met de meeste dynamiek. De woningbouw en bedrijvigheid krijgen hier voorrang. De nabijheid van de N207 biedt bereikbaarheid voor regionale functies. Voor de woningbouw betekent dynamiek een beperkte groei van de A kernen Ter Aar, Nieuwveen en Langeraar. De rode contouren (grenzen tot waar gebouwd mag worden) van Ter Aar, Nieuwveen en Langeraar worden op termijn opgerekt. In het noordwesten is ook meer woon-werkverkeer (forensen). Voor de bedrijvigheid betekent dynamiek de optimale benutting van de al aanwezige bedrijventerreinen en de mogelijkheid om deze in de toekomst uit te breiden, bijvoorbeeld bij Schoterhoek.

Nieuwveen zal zich in de planperiode ontwikkelen tot de bestuurlijke kern van de gemeente. Dit betekent een concentratie van het ambtelijke en bestuurlijke apparaat dat nu nog verspreid over de gemeente gehuisvest is. Nieuwveen krijgt daardoor een bijzondere positie binnen de gemeente met ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. De glastuinbouw in Nieuwkoop is in 2040 geconcentreerd in een modern kassencomplex in het noordwesten van de gemeente. Dit Nieuwkoopse glas ligt straks op enkele minuten rijden van de veiling en draagt bij aan een sterke greenport Aalsmeer. Er is in Nieuwkoop in totaal minder oppervlakte glas nodig omdat de toekomstige bedrijven efficiënter en productiever zijn. De gemeente wil in 2040 de huidige 300 ha glastuinbouw hebben vervangen door 200 ha duurzaam glas. Deze 200 ha duurzaam glas is geconcentreerd in het noorden van polder Blokland, ten zuidwesten van Vrouwenakker. Hier ligt al een door de provincie aangewezen glastuinbouwconcentratiegebied. De locatie is gunstig vanwege korte lijnen naar de veiling bij Aalsmeer. Op de kaarten is dit nieuwe glastuinbouwgebied aangegeven als zoekgebied. Nader onderzoek moet uitwijzen welk deel van de polder het beste kan worden gebruikt. Het streven is om glastuinbouw van het bovenland, waar nu al

kassen staan, zoveel mogelijk te intensiveren en moderniseren en extra glastuinbouw in de polder hierop te laten aansluiten. De bij het glas benodigde waterberging (ca 30 ha open water bij 200 ha kassen) kan worden benut voor een fraaie inpassing en als groenzone met water tussen de kassen en de woningen bij Nieuwveen. De ruimtelijke impact van een kassengebied van ca 200 ha is niet gering. Een deel van de openheid zal verloren gaan. Tegelijk biedt deze herstructureringsoperatie veel nieuwe kansen die op allerlei gebieden gunstig zijn voor de gemeente. Zo kan een koppeling aan andere gebruiksfuncties als waterberging, ecologie en zelfs ook wonen en andere werkgelegenheid veel opleveren. De warmte van kassen kan worden benut voor de verwarming van woningen of bedrijven. Dit deelgebied is ook uitermate geschikt om het *wellness* aspect in te vullen. Gedacht kan worden aan een sauna-resort, bijvoorbeeld gekoppeld aan de warmte van de kassen. Bovendien zal een concentratie van glastuinbouw in het noordwesten elders in de gemeente ruimte opleveren en wordt de verkeersdruk lokaal minder. Het nieuwe glas in het noordwesten zal alleen gerealiseerd worden met het gelijktijdig saneren van overig verspreid staande en verouderde glastuinbouw in de gemeente. Met deze schuifoperatie wordt een deel van de open polder opgeofferd, maar krijgen andere delen van Nieuwkoop een veel betere omgevingskwaliteit. Zie verder paragraaf 5.2.

Bij al deze dynamiek mag zeker niet uit het oog verloren worden dat juist in dit deelgebied de landschappelijke verbindingen met de omgeving in stand gehouden moeten worden. Voorwaarde voor alle dynamiek is een goede leefkwaliteit en milieuzonering. De ruimtelijke kwaliteit van de Aar en Amstelzone dient te worden versterkt door herstructurering van glastuinbouw, de realisering van een aantal ecologische verbindingen en het open houden van doorzichten naar de polders. De waterlopen en cultuurhistorische waarde van karakteristieke kernen zijn voor recreatie aantrekkelijk en dat moet zo blijven. De Langeraarsche Plassen zijn geschikt om recreatie in de zone te 'huisvesten', voor zover hierover met de aanwonenden overeenstemming kan worden bereikt.

4.4 Kansen voor de kernen

Het op peil houden van de leefbaarheid van de kernen in de gemeente is een speerpunt van het beleid. Elke kern heeft zijn eigen karakter en daarmee ook zijn eigen kracht. Voor een deel kan de leefbaarheid ook door ruimtelijke ingrepen en randvoorwaarden worden versterkt. De indeling in ABC kernen is daarbij een leidraad. Door in bepaalde kernen het voorzieningenaanbod te stimuleren, ontstaat draagvlak voor voorzieningen waardoor er in geheel Nieuwkoop voor alle doelgroepen voldoende aanwezig is. Dit is vooral van belang voor de zorgvoorzieningen, die zoveel mogelijk dicht bij de mensen moeten worden gesitueerd. De ABC categorieën geven ook een handvat om te sturen op waar woningbouw gewenst is of bedrijven al dan niet kunnen uitbreiden. De gemeente wil de indeling van de 13 kernen zoals in hoofdstuk 3.2 beschreven in beginsel handhaven in de toekomst. Ter illustratie bij wat de ABC indeling betekent hieronder een paar richtingen.

Een kenmerk van de gemeente is het zorgaanbod. Op dit moment wonen op landgoed Ursula ongeveer 500 mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking. Ze krijgen intramurale zorg (binnen de muren van de zorginstelling) in een bijzondere omgeving. Het landgoed heeft ook een maatschappelijke functie. Inwoners van Nieuwveen wandelen in het landgoed of maken gebruik van de voorzieningen als de kinderboerderij of de bakker. Deze verweving van zorg en wonen is een voorbeeld voor de toekomst. De gemeente richt zich in de toekomst op intramurale zorg, woonzorg voor de eigen inwoners en nieuwe zorgconcepten rond bijvoorbeeld *wellness*. De gemeente werkt tegelijk aan het extramuraliseren (de zorgvrager hoeft niet te worden opgenomen) van de bijzondere tak van zorg voor mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking. Daarnaast ziet de gemeente kansen voor zorgboerderijen. Zorg voor ouderen zal met name worden geconcentreerd in en om de A kernen in woonzorgzones.

Het aanbod aan basis onderwijs in alle A en B kernen wordt gehandhaafd. Uitgaan van het concept van de brede school is een streven. Ten aanzien van het voortgezet onderwijs streeft de gemeente naar handhaving van het bestaande onderwijs en een versterking voor met name het vmbo en de hieraan gerelateerde stage- en werkplekken. Over dit laatste onderwerp dient afstemming met de buurgemeenten plaats te vinden. De gemeente wil graag meewerken aan de vestiging van een Groene Hart Academie binnen haar grenzen.

AA ISO B

45

tex

475148

435

ET

CU C

435

ET

CU C

CU C

CU C

CU C

CU C

CU C

CU C

CU C

CU C

CU C

CU C

CU C

De gemeente hecht grote waarde aan sport. Het is een belangrijke samenbindende factor en versterkt de leefbaarheid. Uitgangspunt voor de sportvoorzieningen is dat ze zich waar het gaat om jeugdvoorzieningen dicht bij de brede scholen bevinden. Daarnaast zal er, uit oogpunt van efficiëntie en van hoogwaardig aanbod, een concentratie van sportvoorzieningen voor competitiesporten worden ontwikkeld nabij een of meer A kernen. Hoewel dit voor sportverenigingen in eerste instantie lastig kan zijn, biedt concentratie van sportvoorzieningen kansen op betere voorzieningen zoals kunstgras. Voorwaarde voor de concentratie van sport is de aanwezigheid van veilige fietsverbindingen. Investerings in andere sportvoorzieningen zijn alleen mogelijk vanuit particulier initiatief, zonder financiële steun van de gemeente.

Ontwikkeling van uitgaans- en eetgelegenheden komt niet alleen de eigen bevolking ten goede, maar zal ook een positieve uitwerking hebben op (zowel dag- als verblijfs-)toerisme. Gekoppeld aan de karakteristiek van de kern zal uitbreiding vooral in de A en B kernen plaatsvinden. In de A kernen is ruimte voor een extra uitgaansgelegenheid voor de jeugd.

Nieuwkoop is een ondernemende gemeente. De bestaande bedrijventerreinen worden goed gebruikt en er is nog vraag naar zo'n 35 ha aan uitbreiding. De gemeente verwacht ook groei in de aan recreatie en toerisme gerelateerde werkgelegenheid en in de zorgsector. De indeling van Nieuwkoop in 3 deelgebieden geeft richting aan de gewenste ontwikkeling, herstructurering en transformatie van de bedrijventerreinen. In het noordelijk deel wordt ruimte geboden aan de wat meer verkeersintensieve bedrijventerreinen en de ontwikkeling van innovatief glas. De droogmakerijen in het middengebied richten zich op de verbreding van de agrarische sector, terwijl rondom de Nieuwkoopse Plassen het accent ligt op bedrijven die passen bij het groene en recreatieve karakter. Er wordt waar mogelijk gestreefd naar hoogwaardige bedrijventerreinen met kernwoorden: duurzaam, arbeidsintensief, innovatief, verkeersexternsief, ruimtelijke kwaliteit. Grootschalige bedrijventerreinen en milieuhinderlijke bedrijven passen niet bij het karakter van Nieuwkoop.

Deel II Op weg naar 2040

5. Doelen voor 2040

Om de ambities waar te kunnen maken die in de Structuurvisie 2040 staan, zijn ingrepen of interventies nodig die de autonome ontwikkelingen kunnen beïnvloeden. Hieronder staan ze per thema beschreven. De aandachtspunten geven de belangrijkste doelen weer, maar zijn niet bedoeld als een compleet overzicht van het beleid op dat vlak.

5.1 Bereikbaarheid voor auto, fiets en over water

- Benutten N207 als hoofdader voor regionale verkeersstroom, N231 niet zwaarder belasten
- Ruimte voor recreatieverkeer door verbetering route Nieuwkoop-Noorden en aanleg transferia
- Versterken fietsnetwerk en zorgen voor goede routeaanduidingen
- Geen druk gemotoriseerd vaarverkeer op Nieuwkoopse en Langeraarsche plassen, wel vergroten van de stille recreatievaart (kanoën, fluisterboten).

De huidige auto-ontsluiting wordt voor de lange termijn aangehouden. Voor de regionale verkeersafwikkeling wordt echter zwaarder ingezet op de N207, waardoor de N231 minder belast wordt door regionaal verkeer. Overigens is de verkeersafwikkeling nog een onderwerp van studie in de plan m.e.r. De mogelijke extra druk op het gebied Nieuwkoop-Noorden, door de groei van toerisme en recreatie, wordt opgevangen door transferia (parkeerplaatsen of bijvoorbeeld NS-stations waar je kunt overstappen op de fiets of kano, of een wandelpad aantreft) te maken aan de randen van de gemeente. Hierna kunnen de mensen die in het gebied willen recreëren, per bus, op de fiets of per boot verder het gebied in. Met nieuwe en verbeterde fietspaden wordt ingespeeld op de wens van Nieuwkoop om het fietsnetwerk aanzienlijk uit te breiden. Goede routeaanduidingen horen hierbij. Veel recreanten in de gemeente komen over het water. De grote kanalen zoals het Aarkanaal of de Amstel worden intensief gebruikt voor pleziervaart. Door het realiseren van extra aanlegmogelijkheden en koppelingen met recreatief programma op de oevers worden de mogelijkheden die Nieuwkoop heeft als deel van de Hollandse

Plassen benut. Incidenteel wordt een koppeling gemaakt tussen de verschillende watersystemen en mogelijk extra vaarwater toegevoegd voor stille, niet gemotoriseerde boten en kano's. De Nieuwkoopse Plassen worden geïsoleerd van overig (vaar)water om te voorkomen dat er 'gebiedsvreemd water' door de plassen zal gaan en om te voorkomen dat er gemotoriseerd vervoer door het natuurgebied gaat. Voorkomen van gemotoriseerd vaarverkeer geldt ook voor de Langeraarsche Plassen.

5.2 Toekomst voor agrarische sector, kassen, natuur en landschap

- Open houden middengebied
- Handhaven (verbrede) landbouw
- Saneren oud glas en concentreren glastuinbouw in noordwesten
- Versterken natuurwaarden in grensoverstijgende verbanden
- Recreatieve zoning van Nieuwkoopse plassen

Het landschap wordt beschouwd als één van de grootste kwaliteiten van de gemeente en zal dan ook als leidraad worden genomen voor veel ontwikkelingen in het landelijk gebied van de gemeente. Het landschap bestaat uit twee onderdelen: de weidsheid van de droogmakerij en het waterrijke veenweide plassengebied. De openheid wordt in het middengebied strikt gehandhaafd.

De agrarische sector in Nieuwkoop heeft verschillende gezichten. De akkerbouw en veeteelt die de gemeente mooi hebben gemaakt zullen in de toekomst gelegenheid krijgen zich te handhaven. Vormen van intensieve landbouw die het fraaie uiterlijk van het open gebied van de gemeente afbreuk doen, zullen worden geweerd. Verder zullen nieuwe economische functies voor de agrariërs in de gemeente worden gefaciliteerd mits ze geen afbreuk doen aan de ruimtelijke kwaliteit van het open landschap. Hierbij kan worden gedacht aan zorgboerderijen, *bed & breakfast*, streekproducten, poldersport, etc.

De huidige kassen staan verspreid in de gemeente. Nieuwe ontwikkelingen in de glastuinbouw zijn gericht op moderne kassen die minder lichtvervuiling kennen als de huidige generatie kassen. Daarnaast zijn de nieuwe kassen in staat om veel efficiënter met energie om te gaan. Er zijn ook steeds meer mogelijkheden om kassen te combineren met woningen of bedrijven waarbij de energie die vrijkomt uit de kassen benut kan worden voor andere doeleinden. Nieuwkoop speelt in op deze nieuwe trend en grijpt de herstructurering van verouderde kassen aan om op een nieuwe plek een kassengebied te ontwikkelen dat voldoet aan alle moderne eisen. Hiervoor wordt het noordelijk deel van polder Blokland ingezet. Deze polder ligt in het dynamische deel van Nieuwkoop en het dichtst bij de greenport van Aalsmeer. Voorwaarde voor deze transformatie is dat verspreid glas binnen de gemeente wordt opgeruimd en het glascomplex Noordsebuurt geheel kan worden verplaatst. Zie ook paragraaf 4.2.

De Nieuwkoopse en Langeraarsche Plassen zijn unieke watergebieden met een (boven)regionale betekenis. De gemeente heeft zowel EHS gebieden als, na aanwijzing, Natura 2000 gebied binnen haar grenzen. Dit zijn de Nieuwkoopse Plassen – het belangrijkste natuurgebied van Nieuwkoop. De aanwijzing als Natura 2000 gebied en het daarbij behorende beheerplan onderstrepen dit (zie 2.3). Meer dan nu het geval is zullen de plassen toegankelijk zijn voor de inwoners en bezoekers van de gemeente. De recreatiemogelijkheden van de Nieuwkoopse plassen moeten echter wel worden afgestemd op de natuurwaarden door een gerichte recreatieve zonerings (waar mag je recreëren en waar niet). Van groot belang is het grotere verband van natuurgebieden, waar de Nieuwkoopse, maar ook de Langeraarsche Plassen deel van uit maken (Groene Ruggengraat en Natte As). Nieuwkoop zal samen met zijn burens deze grensoverstijgende functies versterken. Hieronder valt ook de EHS die de ecologische verbinding en buffer vormt tussen de zuidelijk gelegen Reeuwijkse plassen via de Nieuwkoopse plassen en Meije Graslanden naar de Kromme Mijdrecht. Ook voor de Langeraarsche Plassen en Geerplas zal het ecologische potentieel verder worden benut door o.a. inrichtingsmaatregelen.

5.3 Robuust en duurzaam watersysteem

- Combineren water, wonen, natuur en recreatie
- Tegengaan wegzijging uit plassen
- Waterberging in Polder Nieuwkoop
- Geen verdere peilverlaging

Het waterschap gaat uit van drie doelen onder het motto 'droge voeten'. Het peilbeheer moet op orde worden gebracht, wateroverlast door regenval moet worden voorkomen en er moet een goede waterkwaliteit zijn. De gemeente wil in overleg met het waterschap en de gebruikers, de wateropgaven in het kader van de waterkwaliteit en de berging waar mogelijk invullen in combinatie met andere thema's, zoals bijvoorbeeld recreatie of wonen. De functiecombinaties leiden tot synergie en er ontstaan tevens kostendragers voor de realisatie van deze structuurvisie. Verder zal de structuurvisie een belangrijke basis zijn voor het nog op te stellen waterstructuurplan. De verdroging van de Nieuwkoopse plassen door wegzijging (door de grond wegstromen) naar de droogmakerijen moet worden beperkt, bijvoorbeeld door bufferzones rond de plassen. Het verplaatsen van glastuinbouw van de Noordsebuurt naar polder Blokland zal een gunstig effect hebben op de waterhuishouding van de Nieuwkoopse Plassen. De grondwaterwinning ten behoeve van de kassen is dan niet meer nodig op deze locatie. Het watersysteem stelt beperkende fysieke randvoorwaarden. Er moet rekening worden gehouden met de kwel en de opbarst risico's in de droogmakerij, waardoor niet overal zomaar water kan worden aangelegd. Een verdere peilverlaging in de watergangen is daardoor ook niet meer mogelijk in de droogmakerijen. In het algemeen streeft de gemeente met het waterschap naar een robuust en duurzaam watersysteem. De dubbele waterring is één van de sterkste kwaliteiten van de gemeente en dient dan ook behouden te blijven in de toekomst. Waterrecreatie op en langs de kanalen en riviertjes blijft mogelijk. Dit vraagt ondermeer overleg en afstemming met de buurgemeentes. In het gebied liggen op diverse plaatsen wateropgaven om de berging bij hevige neerslag op orde te brengen.

Hiervoor is de aanleg van open water de meest in het oog springende oplossing. Dit speelt vooral in het gebied tussen Nieuwveen en Korteraar (droogmakerij Nieuwkoop en Verenigde Bloklandse en Korteraarse Polder). Het waterschap is kostendrager voor de realisatie van de waterbergingsmaatregelen. Bij aanleg van nieuwe glastuinbouw in het noordwesten en bij andere projecten met veel verharding wordt gestreefd naar een robuust watersysteem met circa 15% open water. Voor 200 ha nieuw glas komt dat neer op circa 30 ha water. De kosten zijn in dit geval voor de initiatiefnemer.

5.4 Ontwikkeling recreatie en toerisme

- Benutten water en plattelandsontwikkeling
- Ontwikkelen van kunstroute rond Nieuwkoop
- Versterken recreatief wandel- fiets- en pleziervaartnetwerk
- Verbeteren toeristische informatievoorziening en route aanduidingen
- Verbeteren verblijfsrecreatieve mogelijkheden

De verdere groei van recreatie heeft zowel betrekking op dag- als verblijfsrecreatie. Grote kansen voor recreatie zijn gelegen in de koppeling met de wateropgaven. De eventuele nieuwe waterinfrastructuur wordt zo aangelegd dat de recreatie hiervan profiteert. Een andere koppeling is denkbaar tussen het openhouden van de droogmakerijen en het ontwikkelen van nieuwe economische functies op het platteland. De natuurontwikkeling van de Nieuwkoopse Plassen kent een sterke educatieve waarde die ook recreatief interessant kan zijn. Een uitgebreid wandel- en fietsnetwerk moet de recreatie ondersteunen. Het gaat hierbij ook om de pleziervaart op de kanalen. Door betere verknoping van land- en waterrecreatie (bijvoorbeeld met jachthavens) wordt het gehele netwerk sterker. Daarbij is ook de noordzijde van de gemeente in beeld. Dit deel langs de Kromme Mijdrecht is

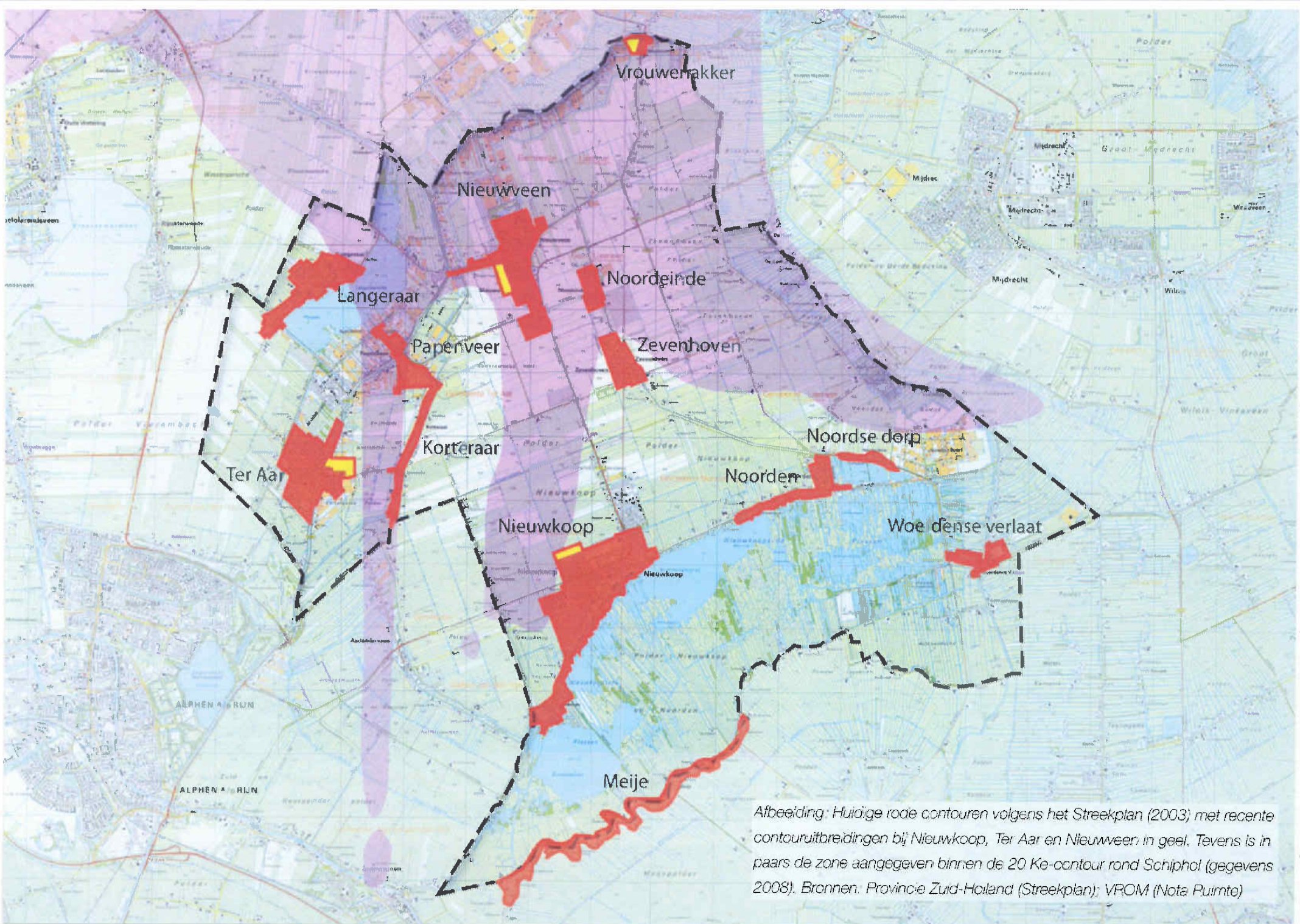
een geliefd recreatiegebied voor fietsers en wandelaars. Verder moeten de NS stations van Woerden, Alphen aan de Rijn en Bodegraven via recreatieve routes en transferia beter worden benut als toegangspoorten van het gebied. De gemeente streeft verder naar meer ruimte voor kwalitatief hoogwaardige verblijfsrecreatie, met name in het noordwestelijke deelgebied en in de zone langs de Kromme Mijdrecht.

Daarnaast worden de mogelijkheden onderzocht om een kunstroute te ontwikkelen. Hierbij wordt voortgeborduurd op de geschiedenis van Nieuwkoop en Noorden als kunstenaarsdorpen. Het kan bij de kunstroute gaan om musea en galeries, gekoppeld aan de nog aanwezige oude gebouwen, of bijvoorbeeld het opzetten van een permanente kunstmarkt. Net als bij detailhandel of uitgaansvoorzieningen geldt ook voor dit onderwerp dat de gemeente in de voorwaardenscheppende sfeer iets kan betekenen, maar dat er vooral interesse gewekt moet worden bij particulieren en ondernemers om een kunstroute tot bloei te krijgen.

5.5 Bouwen voor de toekomst

- Bouwen voor eigen behoefte, gericht op starters en ouderen met oog op een evenwichtige bevolkingssamenstelling
- Realiseren 40 ha woningbouw tot 2020
- Gebruik maken van verevening voor ontwikkeling elders

De basis voor het woningbeleid is het streven naar een demografisch evenwichtige bevolkingssamenstelling van rond de 27.000 inwoners. Bovendien moet de doorstroming tussen de verschillende woningtypen verbeteren. Door herstructurering en moderne eisen aan nieuwbouw is nog ruimte nodig voor uitbreiding van het woningareaal. Nieuwkoop streeft er naar om tot 2020 globaal 40 ha nieuwbouw te realiseren. In principe wordt gebouwd voor de eigen bevolking, maar om ontwikkelingen mogelijk te maken kan het nodig zijn om

Afbeelding: Huidige rode contouren volgens het Streekplan (2003) met recente contouruitbreidingen bij Nieuwkoop, Ter Aar en Nieuwveen in geel. Tevens is in paars de zone aangegeven binnen de 20 Km-contour rond Schiphol (gegevens 2008). Bronnen: Provincie Zuid-Holland (Streekplan); VROM (Nota Puirnte)

tijdelijk meer te bouwen dan de migratiesaldo 0 benadering aangeeft. Met de provincie is afgesproken dat het negatieve migratiesaldo uit het verleden vanaf 2004 wordt ingehaald. Ook zal het nodig blijken om rode contouren te wijzigen wanneer tot een andere verdeling over de kernen wordt besloten. Voorbeeld: is er reden om bij een bepaalde kern buiten de huidige rode contour te bouwen, dan zou dit gecompenseerd kunnen worden met het inleveren van speelruimte bij één van de andere kernen binnen de gemeente.

Vereveningsmogelijkheden moeten worden benut, waarbij winst op de ene locatie ten goede komt aan ontwikkelingen op andere plekken in de gemeente (denk aan nieuwe infrastructuur of een glastuinbouwlocatie). De structuurvisie is hierbij richtinggevend.

Er wordt in principe gebouwd voor de eigen behoefte met oog voor specifieke doelgroepen als starters en ouderen. Dat betekent ook levensloopbestendig bouwen en de mogelijkheden van zorg en wonen combineren en integreren. In de A kernen zal worden geïnvesteerd in woonzorgzones. Bij nieuwbouw moet worden uitgegaan van een goede ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid (o.a. goede ontsluiting, parkeerruimte, veiligheid, groen, landschap & water, duurzaam bouwen). Bovendien moet nieuwbouw aansluiten op het dorpse karakter van de gemeente (o.a. in bouwhoogte en woningdichtheid). Ook zal er, om zuinig om te gaan met ruimte, gestreefd worden naar dubbel ruimtegebruik zoals bijvoorbeeld ondergronds parkeren. Het gemeentelijke woningbouwbeleid zal verder worden uitgewerkt in de Woonvisie.

Deel III Ontwikkelingsstrategie

6. Hoe verder?

6.1 Inhoud en proces

In dit hoofdstuk wordt de eerste aanzet gegeven voor een strategie die het Toekomstbeeld Nieuwkoop 2040 dichterbij kan brengen. Dit noemen we de ontwikkelingsstrategie die Nieuwkoop in staat stelt om stap voor stap het toekomstbeeld te realiseren. Via ingrepen op het gebied van bereikbaarheid, landbouw, natuur en landschap, recreatie en toerisme en woningbouw wil Nieuwkoop toewerken naar de geschetste toekomst. Deze doelen (zie hoofdstuk 5) worden stapsgewijs gerealiseerd richting 2040. Hiervoor wordt het ontwikkelingstraject in vier fasen ingedeeld.

Fase 1) Uitvoeringsprogramma (2008-2011). In deze fase worden een ontwikkelingsstrategie en uitvoeringsprogramma gemaakt. Ook worden gemeentelijke beleidsvisies en thematische ontwikkelingsrichtingen opgesteld of bestaand beleid aangepast. Het Waterschap stelt in deze fase het Watergebiedsplan vast (van belang voor onder andere polder Nieuwkoop). Tegelijk kan al een begin worden gemaakt met uitvoering door projecten te starten.

Fase 2) Projecten (2012-2015). In deze fase staan projecten centraal. Zo kan de herstructurering en concentratie van glastuinbouw worden gerealiseerd, moet het watersysteem op orde zijn gebracht, worden de geplande woningen gebouwd en kan de recreatie worden versterkt. Ook de doelen voor werkgelegenheid, zorg en andere voorzieningen worden ten uitvoer gebracht. Het bijeenbrengen van de benodigde financiën en de planologische verankering krijgen ook in deze fase hun beslag.

Structuurvisie
Plannen voor de toekomst
van de gemeente Nieuwkoop
www.nieuwkoop.nl

Fase 3) Oplevering (2016-2020). In deze fase worden de projecten uit fase 2 opgeleverd. Ook wordt het woningbouwprogramma zoals dat in 2008 wordt voorzien afgerond. Rond 2020 wordt een trendbreuk verwacht in de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland (zie hoofdstuk 3.1). Fase 3 is daarom een goed moment voor een heroriëntatie op de toekomst.

Fase 4) Bestendigen (Na 2020). In deze fase wordt het opgebouwde profiel van Nieuwkoop versterkt. Het geschetste toekomstbeeld uit 2008 wordt geleidelijk werkelijkheid.

De gemeente gaat zich de komende jaren inspannen om deze structuurvisie uit te werken en uit te voeren. Dat doet zij niet alleen. In samenwerking met tal van organisaties zoals betrokken overheden, belangenorganisaties, bedrijven en niet in de laatste plaats met de inwoners zal het Toekomstbeeld Nieuwkoop 2040 werkelijkheid moeten worden. Met de uitwerking van deze visie is tijdens het proces van de structuurvisie al een begin gemaakt.

De partijen die deelnamen in de adviesgroep worden bij het vervolgproces opnieuw betrokken. Dit gebeurt in stapjes die steeds concreter worden. Vanuit de vastgestelde Structuurvisie worden beleidsvisies uitgewerkt zoals de dorpsvisies. Deze uitwerkingen worden door de gemeente gemaakt in samenspraak met inwoners, belangenorganisaties, bedrijven, verenigingen en andere overheden. Uiteindelijk kan op basis van de beleidsuitwerkingen een bestemmingsplan worden gemaakt of worden herzien.

6.2 Kosten en kostendragers

Voor projecten zoals het verplaatsen van glastuinbouw of het aanleggen van waterberging is geld nodig, bijvoorbeeld voor het aankopen van gronden. Behalve deze 'kostenvragers' zijn er ook kostendragers. Opbrengsten kunnen worden gevonden door waarde te creëren in gebieden, bijvoorbeeld door woningbouw aan het water of door het maken van een hoogwaardige landschapskwaliteit. Het koppelen van verschillende doelen aan een project biedt meestal meer kansen op realisatie. Zo zal een nieuwe waterberging ook kansen opleveren voor recreatie.

Ook tussen projecten zijn koppelingen mogelijk (verevening). De winst die op de ene plek wordt gemaakt kan worden gebruikt voor een project in een ander gebied. De gemeente zal verevening gebruiken om de doelen uit deze structuurvisie te realiseren. Tot 2020 zal de realisatie van 40 ha woningbouw mede worden gebruikt als kostendrager voor de realisatie van de ecologische hoofdstructuur, het saneren van verspreid staande verouderde glastuinbouw en het concentreren van duurzame glastuinbouw in het noordwesten van de gemeente en het hoogwaardig afronden van de dorpsranden. Voor deze vereveningsdoelstelling wordt vooralsnog het gehele grondgebied van de gemeente Nieuwkoop als exploitatiegebied beschouwd.

Daarnaast wordt gestreefd naar het benutten van subsidies voor bijvoorbeeld natuurontwikkeling, waterplannen, duurzaamheid, herstructurering of de realisatie van de 35 ha bedrijventerreinen. De gemeente kan kostendragers vinden bij bijvoorbeeld de provincie als het gaat om woningbouw of herstructurering van glastuinbouw. Verder is er wellicht overheidsgeld beschikbaar voor het realiseren van de Natte As of uit het plattelandsontwikkelingsprogramma. Ten slotte is het zaak om voldoende aangehaakt te blijven bij fondsen als het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG, met een nieuwe tranche vanaf 2013) of het Fonds Economische Structuurversterking (FES).

Bijlagen

1. Proces van totstandkoming

De structuurvisie is op interactieve wijze tot stand gekomen. Wat begon als een visie op de Nieuwkoopse Plassen naar aanleiding van Natura 2000 werd een project over de toekomst van de nieuwe gemeente als geheel. Dat project liep van 2006 tot 2008. Gedurende die periode zijn de bevolking en het maatschappelijk middenveld regelmatig betrokken.

Het proces kende drie fasen: een eerste fase die draaide om het vergaren van achtergrondinformatie en de analyse. Daarna kwam er een fase waarin bouwstenen voor de visie werden geformuleerd. Met behulp van drie scenario's (landschap 'Hart van het groene hart', landgoed 'Heerlijkheid Nieuwkoop' en park 'Residence Nieuwkoop') is het gesprek geopend over de toekomst van Nieuwkoop. Dat mondde uit in de derde fase waarbij al het materiaal en de sterkste inhoudelijke accenten samengevoegd zijn in één verhaal.

De inwoners van Nieuwkoop zijn regelmatig bij het proces betrokken. In elke fase is een moment ingebouwd waarbij de tussenresultaten konden worden bediscussieerd. In schets sessies konden de inwoners aangeven wat ze als kansen en bedreigingen zagen. Zo hadden de inwoners direct de mogelijkheid om de inhoud van de visie mede te bepalen. Daarnaast is een uitgebreide bewonersenquête gehouden en kwam er geregeld een nieuwsbrief uit. Aan het eind van het proces in maart 2008 zijn de collegeleden met een bus langs de kernen Nieuwkoop, Ter Aar, Nieuwveen en Langeraar gegaan om de inwoners nog eens te informeren. Tenslotte is er nog de gelegenheid tot een formele reactie op de eindversie van de structuurvisie wanneer deze samen met het plan MER ter inspraak wordt gelegd.

Bij het project van de structuurvisie zijn ook de Provincie Zuid-Holland en het Hoogheemraadschap Rijnland betrokken. Tenslotte is de gemeenteraad tijdens het project geïnformeerd en hebben gemeenteraadsleden meegedaan met de meedenksessies.

2. Organisatie

De organisatie van het project Nieuwkoop 2040 bestond uit een paar groepen die gecoördineerd toewerkte naar de structuurvisie (zie organogram).

Projectgroep:

De projectgroep was belast met de dagelijkse, operationele sturing van het project. De projectgroep bereidde strategische keuzes voor over de inhoud, het proces en de communicatie. De projectgroep bestond uit een vertegenwoordiging van de gemeente Nieuwkoop, een vertegenwoordiger van de provincie Zuid-Holland, een vertegenwoordiger van het Hoogheemraadschap en de projectleider BVR.

Stuurgroep:

De stuurgroep bestond uit drie collegeleden en een bestuurder van het hoogheem raadschap. Deze stuurgroep was opdrachtgever en stelde tussenproducten en het eindproduct vast voor verdere behandeling in het formele proces. BVR verzorgde de inhoudelijke bijdragen tijdens de bijeenkomsten van de stuurgroep. De projectleider van BVR was secretaris van de stuurgroep.

Klankbordgroep raad:

Dit is een vertegenwoordiging uit de raad, van elke fractie een lid, die betrokken was bij de stuurgroep. Via de leden van de klankbordgroep werd de gemeenteraad tussentijds op de hoogte gesteld en bijgepraat. De raad was zo goed aangesloten op het proces en alle ontwikkelingen aangaande de Structuurvisie voor Nieuwkoop.

Meedenksessies raad:

Tijdens het maken van de visie werden enkele meedenksessies met de raadsleden georganiseerd. De bedoeling hiervan is tweeledig:

- De inbreng van de gemeenteraad komt de structuurvisie ten goede zowel wat de inhoud betreft, als de mate waarin de geformuleerde plannen gerealiseerd kunnen worden;
- De gemeenteraad is goed op de hoogte van het project op het moment dat het College de raad vraagt te reageren op de visie.

Ambtelijke ondersteuning

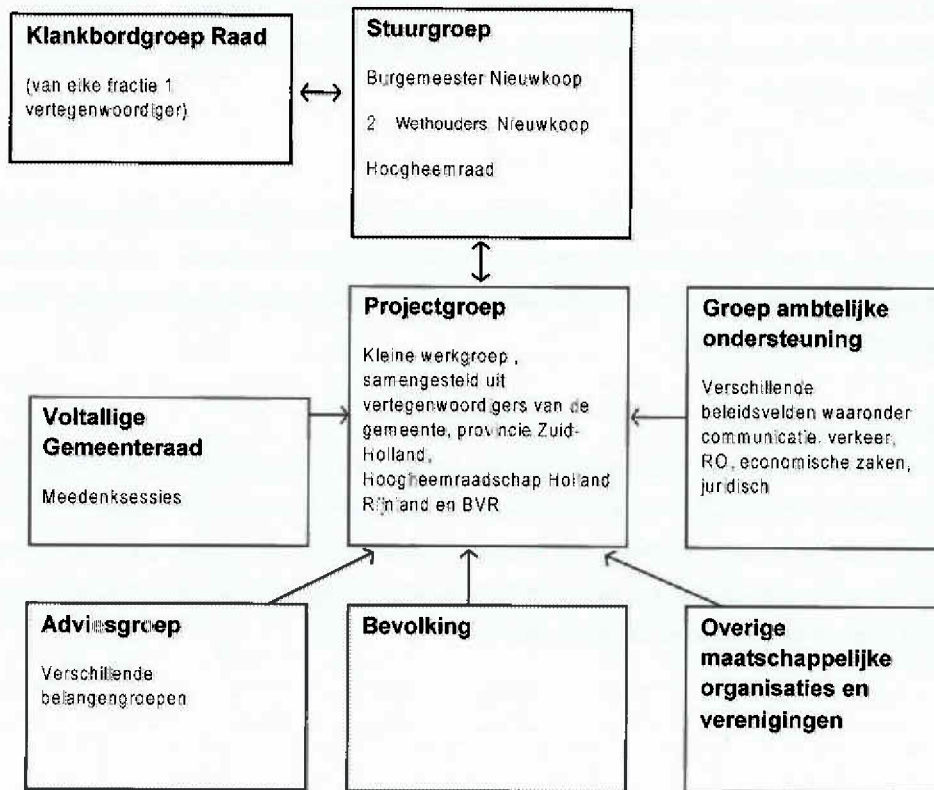
Tijdens het maken van de structuurvisie is voortdurend een deel van de ambtelijke organisatie van Nieuwkoop betrokken geweest. Beleidsambtenaren vanuit verschillende disciplines zoals verkeerskunde, economie, ruimtelijke ordening, groen en communicatie hebben meegedacht met de projectgroep. Zij brachten ook de relevante basisinformatie bij elkaar.

Adviesgroep:

Ten behoeve van de inhoudelijke input en het draagvlak is het van groot belang sleutelpersonen en sleutelorganisaties bij het planproces te betrekken. Hierdoor wordt inzicht verkregen in de wensen en ambities van de verschillende belangenbehartigers en kunnen zij invloed uitoefenen op de totstandkoming van de structuurvisie. De adviesgroep leverde commentaar op voorstellen van de projectgroep en controleerde of alle inbreng voor de structuurvisie goed verwerkt werd.

Inwoners:

Het is gewenst om de inwoners van de verschillende kernen bij het proces te betrekken. De inwoners konden meedenken op drie publieks-/inwonersbijeenkomsten. Daarnaast was er een nieuwsbrief en is een informerende bustour langs de kernen gehouden in maart 2008.

3. Toelichting op de plan m.e.r. procedure

De resultaten van de plan m.e.r. zijn opgenomen in bijlage 4. De schrijfwijze voor de procedure is plan m.e.r. Het rapport wordt met plan MER aangeduid.

Gekoppeld aan de structuurvisie wordt een zogenaamde milieueffectrapportage voor plannen (plan m.e.r.) uitgevoerd. Doel van de plan m.e.r. is het milieu een volwaardige plaats in de besluitvorming over de structuurvisie te geven.

In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau werd de scope van de milieubeoordeling beschreven: over welke onderdelen van het plan ging de milieubeoordeling, welke milieuthema's kwamen daarbij aan bod en tot in welke mate van detail werden de milieugevolgen beschreven. Ook werd ingegaan op de werkwijze: hoe vond de milieubeoordeling plaats?

De notitie werd ter advisering voorgelegd aan de bestuursorganen die te maken kunnen krijgen met de uitvoering van het plan. Na deze 'raadpleging' werd gestart met het opstellen van het plan MER. Het plan MER wordt tezamen met de ontwerp-structuurvisie gepubliceerd en voor inspraak vrijgegeven.

De plan m.e.r.-plicht geldt voor de structuurvisie als geheel, maar komt voort uit de mogelijke milieugevolgen van afzonderlijke onderdelen van het plan, nl. de m.e.r.-(beoordelings)plichtige onderdelen van het plan en/of de onderdelen waarvoor een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is.

Bij het vaststellen van de reikwijdte van het plan MER kan worden 'gefilterd'. In algemene zin geldt dat een plan MER in ieder geval alle latere m.e.r.-(beoordelings-)plichtige activiteiten dient te behandelen en alle activiteiten waarvoor een passende beoordeling dient te worden uitgevoerd. Verder moet rekening worden gehouden met cumulatie van de gevolgen van deze activiteiten met die van andere activiteiten. Uit de toetsing van de plan-m.e.r.-plichtigheid van de structuurvisie is naar voren gekomen dat met name de ontwikkelingen op het gebied van de glastuinbouw relevant zijn. Deze ontwikkelingen zijn ook tamelijk concreet (sanering van verspreid liggend glas en concentratie in het noorden van de gemeente).

De natuurtoets heeft opgeleverd dat er diverse ontwikkelingen in beeld zijn die gevolgen kunnen hebben op de natuurwaarden van het Natura2000-gebied Nieuwkoopse plassen en De Haeck en de EHS. Het gaat om zowel recreatieve ontwikkelingen als om veranderingen in de waterhuishouding.

Op basis van deze ontwikkelingen was het nodig voor de structuurvisie Nieuwkoop 2040 een plan m.e.r. uit te voeren. De plan m.e.r. procedure liep parallel aan die van de structuurvisie zelf. Zoals in de notitie Reikwijdte en Detailniveau aangegeven ziet de plan m.e.r.-procedure er als volgt uit:

1. Openbare kennisgeving (art. 7.11c)
2. Raadpleging van bestuursorganen die met de uitvoering van het plan te maken kunnen krijgen over reikwijdte en detailniveau van het op te stellen plan MER (art. 7.11b)
3. Opstellen plan MER (art. 7.11a)
4. Terinzagelegging en inspraak op het ontwerp-plan en het plan MER
 - a. Terinzagelegging (art. 7.26a)
 - b. Inspraak (art. 7.26a)
 - c. Eventueel: raadplegen andere lidstaten (art. 7.38)
 - d. Eventueel: toetsing commissie m.e.r. (art. 7.26b)
5. Vaststellen van het plan incl. motivering vanuit milieu (art. 7.26d)
6. Bekendmaking van het plan (7.26e)
7. Evaluatie van de effecten na realisatie (art. 7.39)

4. Resultaten van de plan m.e.r

pm